

คู่มือโครงการคุณธรรมเฉลิมพระเกียรติ

โครงการพัฒนาโครงการคุณธรรมเฉลิมพระเกียรติ

พุทธชยันตีเฉลิมราช

“เยาวชนไทย ทำดี ถวายในหลวง”

ในหัวข้อประจำปี

“ลดเลิกพฤติกรรมเสี่ยง สร้างงานจิตอาสา

พาครอบครัวอบอุ่น หนุนชุมชนเข้มแข็ง”

www.moralproject.net

facebook.com/moralprojectpage

คำฟ้อง

กระบวนทัศน์พระราชทาน “เรียนความรู้ ทำการงาน และทำความดี”

“เด็ก ๆ นอกจากจะต้องเรียนความรู้แล้วยังต้องหัดทำการงานและทำความดีด้วย เพราะการทำงานจะช่วยให้มีความสามารถ มีความขยันอดทนพึ่งตนเองได้ และการทำดีนั้นจะช่วยให้มีความสุขความเจริญ ทั้งป้องกันตนไว้ไม่ให้ตกต่ำ”

พระบรมราโชวาท พระราชทานเพื่อเชิญลงพิมพ์ในหนังสือวันเด็ก
ประจำปี ๒๕๓๐

พระมหาพงศ์นรินทร์ ฐิตวโส

ประธานโครงการประกวดโครงงานคุณธรรมเฉลิมพระเกียรติ

ประธานกลุ่มกัลยาณมิตรเพื่อการเสริมสร้างเครือข่ายวิถีพุทธ

คู่มือโครงงานคุณธรรมเฉลิมพระเกียรติ พุทธชยันตีเฉลิมราช /

กรุงเทพฯ : กคพ., ๒๕๕๖

๒๔ หน้า

ISBN xxx-xxx-xxxx-xx-x

๑. โครงงาน ๒. คุณธรรมจริยธรรม ๓. เฉลิมพระเกียรติ ๔. พุทธชยันตี

คู่มือโครงงานคุณธรรมเฉลิมพระเกียรติ “เยาวชนไทย ทำดี ถวายในหลวง”

พิมพ์ครั้งที่ ๓ มกราคม ๒๕๕๖ (E-Book Version)

สิ่งพิมพ์อันดับที่ ๑/๒๕๕๖

จำนวน x,xxx เล่ม (ให้ดาวน์โหลดทางอินเทอร์เน็ตได้ไม่จำกัด)

ผู้จัดพิมพ์เผยแพร่ กลุ่มกัลยาณมิตรเพื่อเครือข่ายวิถีพุทธ (กคพ.)

มูลนิธิโรงเรียนรุ่งอรุณ

๙/๙ หมู่ ๕ ซอย ๓๓ ถ. พระราม ๒ แขวงท่าข้าม

เขตบางขุนเทียน กรุงเทพฯ ๑๐๑๕๐

โทร. ๐๒-๘๔๐-๒๕๐๑-๔ โทรสาร. ๐๒-๘๗๐-๗๕๑๔

เว็บไซต์ www.moralproject.net, www.facebook.com/moralprojectpage

อีเมล moralproject@gmail.com

(ปกหน้าด้านใน)

สารบัญ

	หน้า
โครงการคุณธรรม	๑
โครงการคุณธรรมคืออะไร?	๑
การเรียนรู้ที่ไม่จำกัด EDUCATION FOR ALL	๑
องค์กรร่วมแห่งความดี ที่ไร้ขีดจำกัด	๑
การทำดีเชิงรุกพร้อมกับการเรียนรู้ชีวิตอย่างเป็นวิทยาศาสตร์	๒
แก่นการเรียนรู้คือ “ร่วมกัน ทำดี อย่างมีปัญญา”	๓
แบบจำลองระบบการศึกษา ๑-๒-๓-๔	๔
๖ ขั้นตอนในการทำโครงการคุณธรรม	๗
ขั้นตอนที่ ๑ การตระหนักรู้และพิจารณาเลือกหัวเรื่องหรือประเด็นปัญหา	๗
ขั้นตอนที่ ๒ การรวบรวมประมวลข้อมูลและองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง	๗
ขั้นตอนที่ ๓ การจัดทำร่างโครงการ	๙
ขั้นตอนที่ ๔ การดำเนินการโครงการ	๑๐
ขั้นตอนที่ ๕ การสรุปประเมินผลและเขียนรายงาน	๑๑
ขั้นตอนที่ ๖ การนำเสนอโครงการ	๑๑
หลักเกณฑ์การพิจารณา	๑๒
การประเมินร่างโครงการ	๑๔
การประเมินโครงการ	๑๕
ภาคผนวก ก. โครงการพัฒนาโครงการคุณธรรมเฉลิมพระเกียรติ พุทธชยันตีเฉลิมราช	๑๖
โครงการสื่อคุณธรรม, โครงการวิทยุ-คุณธรรม, โครงการธุรกิจคุณธรรม	๑๖
โครงการการเมืองคุณธรรม, ศูนย์การเรียนรู้โครงการคุณธรรมฯ	๑๗
ภาพรวมการประกวดโครงการคุณธรรมระดับภูมิภาคและระดับประเทศ	๑๘
ไบสมัคร เข้ารับการประเมินศูนย์การเรียนรู้โครงการคุณธรรมฯ รอบที่ ๑	๑๙
ตารางประมวลสรุปความก้าวหน้าโครงการคุณธรรมฯ	๒๐
ภาคผนวก ข. รายงานโครงการและสื่อนำเสนอโครงการ	๒๑
ตัวอย่าง สรุปย่อโครงการใน ๑ หน้ากระดาษ	๒๓
ตัวอย่าง ผังสรุปมโนทัศน์ฯ แบบตารางวิเคราะห์คำถาม ๕ ข้อ	๒๔
ภาคผนวก ค. ปฏิทินงานโครงการฯ ปีการศึกษา ๒๕๕๗	๒๕
ที่ปรึกษาและคณะกรรมการกลาง โครงการ	๒๖

โครงการคุณธรรม (Moral Project)

โครงการคุณธรรมคืออะไร?

โครงการคุณธรรม หรือโครงการความดี เป็นนวัตกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการทำความดีมีคุณธรรมแบบ **เชิงรุก** โดยให้ผู้เรียนที่เป็นเด็กและเยาวชนเกิด **ความรู้สึกเป็นเจ้าของ** กิจกรรมการเรียนรู้นี้เอง ผ่านเทคนิควิธีการเรียนรู้แบบโครงการ (Project Approach) โดยประเด็นที่เลือกทำโครงการนั้นเกิดขึ้นมาจากความสนใจและ **ความคิดริเริ่ม** ของผู้เรียนเอง เน้นการเรียนรู้ผ่าน **กระบวนการกลุ่ม** ที่ลงมือ **ปฏิบัติงานจริง** ด้วยความพากเพียรพยายามอย่างจดจ่อต่อเนื่องในช่วงระยะเวลาที่ยาวนานพอสมควร (ต้องทำงานจริง **ไม่น้อยกว่า ๒ เดือน**) ในลักษณะ **วิจัยปฏิบัติการ** (action research) นำไปสู่การแก้ไขปัญหาด้านความเสื่อมทรามทางศีลธรรม และส่งเสริมการบ่มเพาะความดีมีคุณธรรมอย่างเป็นรูปธรรมและเป็นระบบ รวมทั้งการ **ขยายความมีส่วนร่วม** ไปสู่บุคคลต่างๆ ในสถานศึกษาและชุมชนของตนเองหรือชุมชนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

การเรียนรู้ที่ไม่จำกัด EDUCATION FOR ALL

ในเมื่อโครงการคุณธรรมเป็นกระบวนการพัฒนาคุณธรรมและความดี โครงการคุณธรรมนี้ จึงมีลักษณะที่เปิดกว้างสำหรับทุกคน โดยไม่มีข้อจำกัดว่าเรียนสายวิทย์หรือสายศิลป์ มีอุปกรณ์เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์หรือเปล่า? เป็นนักเรียนประถมหรือมัธยม เพราะคุณธรรมและความดีงามนั้น เป็นเรื่องที่มีคุณค่าที่ควรเข้าถึงของคนทุกคนนั่นเอง

ไม่จำกัดจำนวนคน เพศ วัย สถานะ ระดับช่วงชั้นหรือสาขาวิชาที่เรียน แต่สนับสนุนให้ทุกคนมีส่วนร่วมให้ได้มากที่สุด แม้ว่าจะมี **ผู้รับผิดชอบโครงการ** เป็นกลุ่มเริ่มต้น **๘-๑๐ คน** ก็ตาม แต่โครงการก็กำหนดเงื่อนไขให้ผู้รับผิดชอบนี้ ต้องคิดวางแผนและดำเนินงานเพื่อขยายหาแนวร่วมต่อไป ในรูปของเครือข่ายแกนนำ สมาชิก หรือกลุ่มเป้าหมาย และต้องสร้างความมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วนให้มากที่สุด ทั้งครอบครัว(บ้าน) ศาสนา(วัด) และสถานศึกษา(โรงเรียน) โครงการคุณธรรมไม่มีกติกาควบคุมจำนวนคนที่มาช่วยทำโครงการ หากใครอยากมาช่วย อยากเข้ามาร่วมทำงาน ก็เข้ามาช่วยเลย โครงการนี้ยังมีคนมาช่วยร่วมมือด้วยมากเท่าไร โครงการนั้นยิ่งประสบความสำเร็จ เพราะเท่ากับว่ามีคนมาร่วมทำความดีเพิ่มมากขึ้นเท่านั้น

องค์รวมแห่งความดี ที่ไร้ขีดจำกัด

ไม่แยกเรื่อง ไม่แยกส่วน แต่ทุกเรื่องสาระสามารถบูรณาการเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของโครงการนี้ได้ทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นวิชาการด้านใดหรือปัญหาของใคร นำองค์ความรู้ทุกด้าน ทุกวิชา ทุกสาระการเรียนรู้ และทุกทักษะที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นศิลปะ-ดนตรี-กีฬา สามารถนำมาบูรณาการใช้ในการทำความดี ทำการงาน และการสื่อสารประชาสัมพันธ์โครงการได้ทั้งสิ้น

ไม่ติดขัดทั้งงบประมาณ เพราะการทำโครงการด้านความดีหรือคุณธรรมนี้ไม่ต้องลงทุนด้วยเม็ดเงินมาก บางโครงการลงทุนเพียงแรงงานจากสองมือที่คอยเก็บขยะ และเมื่อแยกขยะขายก็ได้ทุนมาเพิ่มอีก บางโครงการใช้สองมือน้อยๆ บิบนวดให้พ่อแม่ปู่ย่าตายายในชุมชน บางโครงการมาจากพฤติกรรมช่วยกันประหยัดน้ำประหยัดไฟ บางโครงการมาจากการยิ้มไหว้ทักทาย ตัวอย่างของ

โครงการในลักษณะเช่นนี้มีอยู่มากมายที่ลงทุนน้อยแต่ได้ผลและมีคุณค่ามาก แต่อย่างไรก็ตาม ก็ต้องมีการลงทุนเม็ดเงินในเรื่องคุณธรรมบ้าง ไม่ใช่ปากบอกว่าเรื่องคุณธรรมความดีสำคัญแต่พฤติกรรมไม่แสดงออกว่าให้ความสำคัญเลย โครงการนี้จึงออกแบบเป็นพิเศษให้โครงการที่ได้รับคัดเลือกได้รับทุนการสนับสนุนเบื้องต้นจาก สพฐ. และศูนย์คุณธรรม ตั้งแต่ต้นทางของการทำงาน และเชื่อว่าการลงทุนทางด้านคุณธรรมความดีนี้จะเห็นยวดยานและดึงดูดให้ทุกภาคส่วนในโรงเรียนชุมชนมาร่วมกันลงทุนในเรื่องความดีนี้เพิ่มขึ้นอีกหลายเท่าตัว ซึ่งก็พบว่าจริง เพราะหากว่าเงินทุนที่ได้รับไม่พอกกลุ่มทำงานกลับมีวิธีการหาทางออก ขอความช่วยเหลือในรูปแบบอื่นๆ ด้วยตัวเองได้อีกอย่างน่าอัศจรรย์ เพราะความดีย่อมเห็นยวดยานความดีมาหากัน เช่นได้รับการบริจาคและความช่วยเหลือจากผู้ที่ศรัทธาและนิยมชมชื่นในการทำความดีของกลุ่มเยาวชน เรียกว่าบุญต่อบุญนั่นเอง

ดังนั้นโครงการคุณธรรม จึงเป็น **WIN-WIN SITUATION** กล่าวคือ ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมและทุกฝ่ายก็ได้รับประโยชน์สุขร่วมกันทั้งหมด กล่าวคือ ปัญหาต่างๆ ในโรงเรียนและชุมชนได้รับการพิจารณาและแก้ไข เด็กและเยาวชนได้รับการปลูกฝังบ่มเพาะซึมซับและเรียนรู้คุณธรรมความดีงามต่างๆ ด้วยความรู้สึกเป็นเจ้าของ เด็กและเยาวชนได้ฝึกฝนและพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดแก้ปัญหา คิดเชิงระบบ คิดประเมินค่า ฯลฯ ผ่านการทำโครงการอย่างเป็นวิทยาศาสตร์ เด็กและเยาวชนได้รับการฝึกทักษะการทำงานจริง การทำงานเป็นระบบ ความรับผิดชอบต่องาน และได้รับการฝึกทักษะทางสังคม ผ่านกระบวนการทำงานเป็นกลุ่มใหญ่ในระยะเวลายาวนานพอสมควร และเมื่อโครงการนั้นๆ ได้มีการขยายผลไปถึงการแก้ปัญหาในครอบครัว วัด ชุมชน พ่อแม่ผู้ปกครอง พระสงฆ์ และคนในชุมชนก็จะได้รับอานิสงส์แห่งประโยชน์สุขนั้นด้วย ผู้บริหารและคณะครูอาจารย์ก็จะเบาใจสบายใจไม่ต้องกังวลเครียดกับปัญหาที่สั่งสมไว้มากมายโดยไม่มีการแก้ไข แต่ปัญหาเหล่านั้นกลับแปรเปลี่ยนเป็นผลงานที่มีความโดดเด่นและน่าชื่นชมแทน นอกจากนี้ ผู้บริหาร ครู อาจารย์ และศึกษานิเทศก์ ยังสามารถนำข้อมูลและผลจากการทำโครงการคุณธรรมมาทำการวิจัยให้เป็นผลงานที่มีคุณค่า ได้อย่างมีคุณภาพและเกิดประโยชน์แท้จริงได้อีกด้วย

โครงการคุณธรรม

การทำดีเชิงรุกพร้อมกับการเรียนรู้ชีวิตอย่างเป็นวิทยาศาสตร์

โครงการคุณธรรมนี้ถูกออกแบบมาเพื่อให้ตอบโจทย์ คำท้าทายที่ว่าเด็กไทยไม่ใฝ่ดี ใฝ่ต่ำทำชั่วมีว่พิเศษเพชฌายา ละอายการทำดี ทำงานเป็นทีมไม่เป็น คิดวิเคราะห์ไม่ได้ โดยการสร้างเงื่อนไขให้เขาใช้ปัญหาจริงที่ต้องเผชิญอยู่ทุกวัน ไม่ว่าในโรงเรียนหรือในครอบครัวในชุมชน นำมาตรวจสอบวิเคราะห์ วางแผน แสวงหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน ซึ่งไม่เพียงเข้าใจปัญหานั้นเท่านั้น นี่ยังเป็นโอกาสให้เด็กๆ ได้เชื่อมโยงสู่ตนเอง เพราะคุณสมบัติของโครงการคุณธรรมนั้น พิเศษตรงที่เป็นเรื่องในชีวิตจริง เป็นประเด็นปัญหาจริงๆ ในชีวิต ซึ่งทุกคนมีส่วนร่วม เกี่ยวข้อง สัมพันธ์อยู่ด้วยกันนั่นเอง แต่อาจไม่รู้ตัวก็ได้ ดังนั้น ด้วยกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ จึงพบทางออกของปัญหาด้วยปัญญา โครงการคุณธรรมจึงเป็นกระบวนการที่นำพาให้เด็กไทยสามารถทำโครงการจริงในชีวิตด้วยวิถีคิดอย่างเป็นวิทยาศาสตร์นั่นเอง

โครงการคุณธรรมนั้น เน้นการนำปัญหาในชีวิตจริงมาเรียนรู้ผ่านการทำโครงการ อันจะเป็นการเรียนรู้และพัฒนาทักษะชีวิตด้วยวิถีคิดอย่างเป็นวิทยาศาสตร์ หรือ ด้วยกระบวนการทางปัญญา

อันพอจะสรุปได้เป็นลำดับขั้นดังนี้

๑) สังเกตปัญหา ระดมความคิด เลือก ระบุ วิเคราะห์ เชื่อมโยง “ปัญหา-สาเหตุ” ได้ชัดเจน เห็นความเชื่อมโยงเป็นเหตุเป็นปัจจัยเกี่ยวเนื่องกันได้ตลอดสาย (จาก “ภายนอก” สู่ “ภายใน” ชีวิตจิตใจของตนเอง)

๒) คาดการณ์และระบุ “เป้าหมาย” ของการแก้ปัญหาให้ชัด ทั้งเป้าหมายในตัวคน (พฤติกรรม จิตใจ ปัญญา ที่คาดหวัง) เป้าหมายนอกตัวคน (สิ่งแวดล้อม-กายภาพ) เป้าหมายเชิงปริมาณ เป้าหมายเชิงคุณภาพ เป้าหมายระยะสั้น ระยะกลาง ระยะยาว

และเมื่อรู้จุดหมายปลายทางชัด การกำหนดทิศทางและการเดินทางก็จะชัดไปด้วย

๓) วางแผนและออกแบบ “ทางแก้” หรือวิธีการทดลองอย่างมีหลักเกณฑ์ ที่แก้ปัญหาได้ตรงจุด (คือแก้ที่สาเหตุ) และถึงพร้อมที่จะบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ได้

๔) ลงมือทำ พร้อมกับเรียนรู้ แสวงหา ผักผ่อน “คุณธรรมจากภายในตน” ไปสู่ “การแก้ปัญหาภายนอก” ทั้งการเรียนรู้ส่วนบุคคลจำเพาะตน และเรียนรู้ร่วมกันผ่านกระบวนการกลุ่ม

๕) ลงมือปฏิบัติการอย่างเป็นระบบ มีการติดตามและเก็บบันทึกข้อมูล ทำตามแผนงานอย่างยืดหยุ่น มุ่งมั่นทุ่มเทแต่ไม่ยึดติดมากเกินไป เรียนรู้ย่างตื่นตัวเท่าทันพร้อมปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขสูงสุดแม้มีข้อจำกัดมากมาย

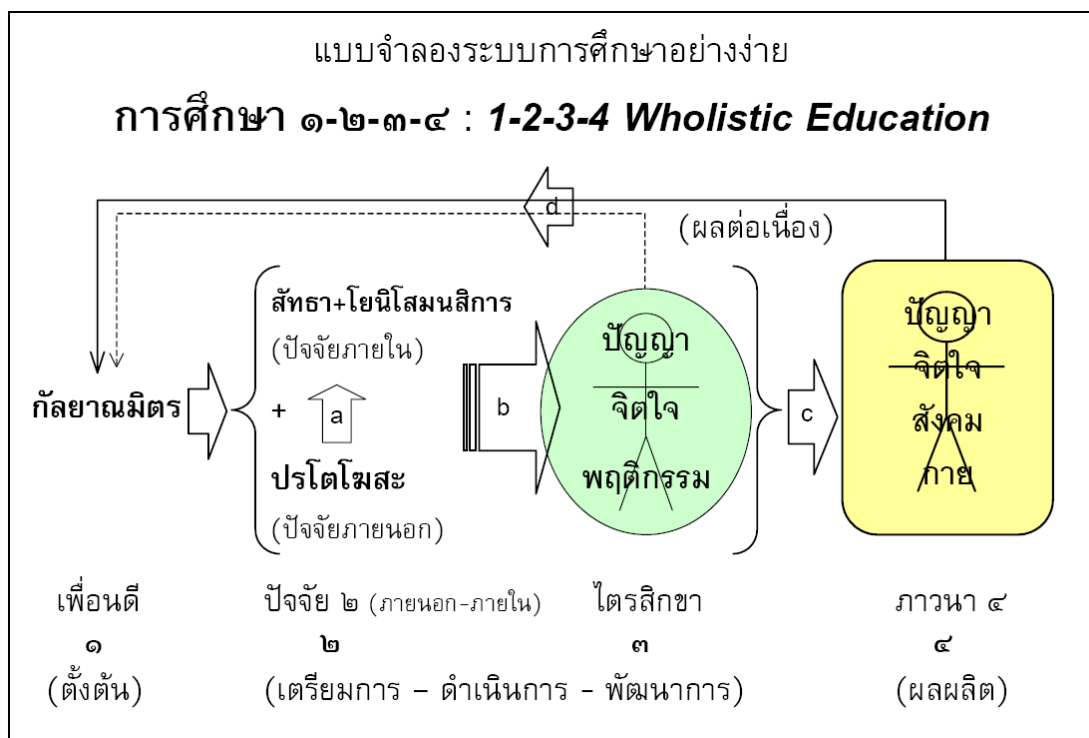
๖) ประมวลผล-สรุปผล ประเมินผลการบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ การประเมินตนเอง การย้อนพิจารณาเพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง และการต่อยอดขยายผล

๗) นำเสนอ สื่อสาร ข้อมูลเรื่องราวการทำโครงการผลของการทำงาน สู่สาธารณะ อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อเป็นการแพร่ขยายความดี-สื่อสารความดี บอกต่อองค์ความรู้ในการแก้ปัญหาต่างๆ เผยแพร่วิธีการในการทำความดี อันจะเป็นการเสริมสร้างค่านิยมการทำความดี สร้างแรงบันดาลใจในการทำความดีให้กับผู้อื่นต่อไป และเป็นการสืบต่อความดีต่อไปได้ไม่สิ้นสุด

แก่นการเรียนรู้คือ “ร่วมกัน ทำดี อย่างมีปัญญา”

กระบวนการเรียนรู้ที่ดีและสมบูรณ์ของโครงการคุณธรรมนั้น จะต้องเริ่มต้นจากการสร้าง **ความเป็นกัลยาณมิตรต่อกันก่อน** อันเป็นปัจจัยต้นเริ่มที่สำคัญที่สุด จึงต้องออกแบบและจัดวางเงื่อนไขให้เกิดการรวมกลุ่มกันของผู้รับผิดชอบโครงการจำนวน ๘-๑๐ คน และที่ปรึกษาอีก ๓ คน โดยมีองค์ประกอบโครงสร้างและความสัมพันธ์ในกลุ่ม ให้สามารถตั้งต้นบวกของแต่ละคนออกมาหากันให้ได้มากที่สุด ซึ่งก็จะทำให้เกิดการ**ใฝ่ดีคิดดีและทำดี**ร่วมกันออกมาได้อย่างเต็มที่เต็มตามศักยภาพของแต่ละคน เกิดการซึมซับความดี พร้อมๆ กับมีการเรียนรู้หรือมีกระบวนการทางปัญญาเกิดขึ้นตลอดสาย ตั้งแต่เริ่มต้นระดมความคิด การสังเกตสำรวจสภาพปัญหา ปัญญาตระหนักรู้ในสถานการณ์หรือสภาพปัญหาและสืบสาวถึงสาเหตุ ปัญญาค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เพิ่มเติม การรวบรวมประมวลข้อมูล ปัญญาคิดวิเคราะห์คิดสังเคราะห์ ปัญญาคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การทำความคิดให้ชัดและเป็นระบบ การคิดวางแผนงาน การร่างโครงการ ปัญญาการปรับประยุกต์จากนามธรรมให้เป็นรูปธรรม ปัญญาการติดตามดำเนินงานปรับปรุงงาน ปัญญาการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ปัญญาการประเมินผลสรุปผล และปัญญาการนำเสนอ ตลอดจนสติปัญญาที่จะเท่าทันและสามารถวางใจต่อโลกธรรมทั้ง ๘ ที่มาถูกต้องสัมผัสใจได้อย่างฉลาดและเป็นกุศลได้ในที่สุด

กระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นภายใต้โครงการคุณธรรมฯนี้ เป็นกระบวนการที่พัฒนาและปรับปรุงยุคต่อมาจากการเรียนรู้วิถีพุทธ ซึ่งใช้แบบจำลองของวงรอบ ๑-๒-๓-๔ ที่หมุนเวียนรอบพัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่อง อันประกอบด้วย (๑) กระบวนการกัลยาณมิตร, (๒) การเปิดการเรียนรู้ภายใน (ปรโตโมสะ สู่ สัทธาและโยนิโสมนสิการ), (๓) กระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นองค์รวม (ตามหลักไตรสิกขา-ภาวนา๔) และ (๔) กระบวนการพัฒนาแบบเวียนรอบต่อเนื่อง จึงทำให้กระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาคุณธรรมของผู้เรียนเกิดขึ้นควบคู่กันไป ดังแผนผังของแบบจำลอง ด้านล่างนี้

แบบจำลองการศึกษา ๑-๒-๓-๔ นี้อาจเรียกชื่อเป็นธรรมอีกหมวดหนึ่งได้ว่า “กระบวนการ ๓ ป ต่อเนื่อง”

ลูกศร A : ปริยัติ, ลูกศร B : ปฏิบัติ, ลูกศร C : ปฏิเวธ, ลูกศร D : ต่อเนื่อง

ที่มา: Phramaha Pongnarin Thitavamsa, “An Analytical Study of Process of Learning in Theravada Buddhism,”

Bangkok: Mahachulalongkornrajavidyalaya University, 2005

(๑) กระบวนการกัลยาณมิตร

ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนต้นเริ่มที่สำคัญที่สุด โดยจัดวางเงื่อนไขให้เกิดการนำพาให้บุคคลต่างๆ ซึ่งมีตั้งแต่กลุ่มเพื่อนใกล้ชิด ครู ผู้บริหาร พระสงฆ์ พ่อแม่ จนถึงองค์กรที่ให้การสนับสนุนมารวมกลุ่มกันโดยตั้งด้านบวกของแต่ละคนแต่ละฝ่ายออกมาหากันให้ได้มากที่สุด ให้แต่ละคนมาสบทบพบปะเป็นกัลยาณมิตรต่อกัน กัลยาณมิตรนั้นมีความสำคัญอย่างมากที่จะช่วยกระตุ้นเตือน ช่วยสร้างแรงบันดาลใจ ช่วยสร้างศรัทธาในการทำมาดี ช่วยสนับสนุนให้โครงการดำเนินไปได้ด้วยดี ขั้นตอนนี้จึงสำคัญมากที่สุดที่จะทำให้เริ่มต้นการเรียนรู้ได้ และดำเนินต่อไปจนถึงปลายทางแห่งความสำเร็จ โดยกัลยาณมิตรจะทำหน้าที่เป็นผู้ชักจูงปัจจัยภายนอกมากระตุ้นตัวเปิดการเรียนรู้ภายใน

(๒) การเปิดการเรียนรู้ภายใน (ปรโตโมสะ สู่ สัทธาและโยนิโสมนสิการ) (ลูกศร A)

การเปิดการเรียนรู้ภายใน เป็นขั้นตอนที่สำคัญมากอีกขั้นตอนหนึ่ง ที่เสมือนเป็นการออกสตาร์ทหรือจุดติดเครื่องยนต์แห่งการเรียนรู้ภายในตัวมนุษย์ ซึ่งมีองค์กรเริ่มต้นแห่งการเรียนรู้

สำคัญสองประการด้วยกันคือ “สัทธา” (ความสนใจใฝ่รู้, ความเชื่อใจ เชื่อถือ และความเชื่อมั่น) และ “โยนิโสมนสิการ” (พิจารณาอย่างแยบคาย – คิดเป็น – น้อมมาใส่ใจไปสู่กุศลได้)

การเปิดการเรียนรู้ภายใน จะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยกลายมตรเตรียมการและเลือกใช้ปัจจัยภายนอกมากระตุ้นปัจจัยภายในอย่างพอเหมาะพอดีแก่ผู้เรียนและสถานการณ์แวดล้อม ปัจจัยภายนอกดังกล่าวนี้ เรียกว่า “ปรโตโฆสะ” ซึ่งมีหลายลักษณะ ตั้งแต่คำสอน คำบอกกล่าว หนังสือ ตำรา สื่อต่างๆ และที่ดีที่สุด คือ “เสียงของครู” เพราะเป็นเสียงที่จะสร้างศรัทธาให้เกิดขึ้นในใจ เป็นเสียงที่จะช่วยเตือนจิตสะกิดใจให้นึกคิดหรือตระหนักสำนึก เป็นเสียงที่เป็นกำลังใจให้เกิดการเรียนรู้ภายในตนขึ้น มั่นใจขึ้น จนเข้าใจถึงคุณค่า ถึงประโยชน์ของการทำความดีการสร้างคุณธรรมจริยธรรมขึ้นในตน เมื่อเข้าใจถึงประโยชน์ จึงเกิดฉันทะความพอใจใคร่ที่จะลงมือกระทำด้วยตนเองโดยไม่ลังเล ดังตัวอย่างของ **เสียงของครู** ในโครงการนี้ที่สำคัญที่สุด คือ พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ชาวไทยทุกคนล้วนมีศรัทธาอย่างเต็มเปี่ยม เมื่อโครงการประกวดโครงงานคุณธรรมเฉลิมพระเกียรติเลือกมาใช้เป็นเสียงบอกกล่าว (ปรโตโฆสะ) ที่ย้ำชัดเจนว่า “เยาวชนไทย ทำดี ถวายในหลวง” จึงเท่ากับเป็นเสียงบอกที่ให้แนวทางว่า ศรัทธาที่เกิดขึ้นนั้นควรนำไปสู่การตอบแทนคุณพระองค์ท่าน ในโอกาสครั้งนี้มิใช่สิ่งใดอื่น แต่เป็นการทำดีถวายพระองค์ท่านนั่นเอง

เมื่อสัทธา คือความสนใจใฝ่รู้เกิดขึ้นก็จะช่วยไปกระตุ้นตัวเปิดการเรียนรู้ภายในอีกอย่างหนึ่ง ก็คือกระบวนการคิดพิจารณาอย่างแยบคาย หรือที่เรียกว่า โยนิโสมนสิการ ให้เริ่มต้นและทำงานไปด้วยกัน เริ่มตั้งแต่เยาวชนสนใจใฝ่รู้และคิดพิจารณาว่าจะทำดีอะไรถวายในหลวง ซึ่งตามเงื่อนไขก็คือการกระทำนั้นควรตอบโจทย์หรือแก้ปัญหาจริงที่ทุกคนหรือส่วนใหญ่กำลังเผชิญอยู่ โดยช่วยกันระดมปัญหาให้ชัดเจน ค้นหาสาเหตุที่มาของปัญหานั้นๆ สืบสาว ปัจจัยแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง ทั้งบุคคล สถานการณ์ สถานที่ ฯลฯ เริ่มวิเคราะห์และกำหนดเป้าหมายของการแก้ปัญหา พิจารณาหาหนทางปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาอย่างเป็นจริง ทั้งหมดนี้เป็นวิธีคิดพิจารณาแบบอริยสัจ ๔ นั่นเอง

(๓) กระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นองค์รวม ตามหลักไตรสิกขา (ลูกศร B และ C)

กระบวนการ**ไตรสิกขา** เป็นกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นองค์รวม ในด้านพฤติกรรม(ศีล) ด้านจิตใจ(สมาธิ) ด้านปัญญา(ปัญญา) ซึ่งจะเกิดขึ้นได้ต้องจัดเตรียมเหตุปัจจัยให้เอื้อต่อการกระทำหรือปฏิบัติงานจริง โครงการนี้จึงเน้นให้มีช่วงระยะเวลาดำเนินงานนาน เพื่อให้เพียงพอต่อการค่อยๆ สะสมการเรียนรู้ สังสมและปมเพาะคุณความดีในจิตใจ และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม จากประสบการณ์ที่พบจากการทำโครงงานคุณธรรมมา ๒ ปีนั้น ทำให้พบว่า อย่างน้อยต้องมีเวลาประมาณ ๒ เดือนสำหรับการปฏิบัติงานจริง (เฉพาะช่วงเวลาดำเนินงานจริง ไม่รวมช่วงทำงานเอกสาร)

ศีล เป็นการเรียนรู้ด้านพฤติกรรมหรือการเรียนรู้ทักษะทางสังคมที่จะทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มร่วมกับผู้อื่นอย่างเอื้ออาทร พร้อมทั้งจะให้กำลังใจและให้อภัยแก่กัน การระมัดระวังคำพูด-การกระทำที่จะไม่เบียดเบียนใคร หากมีการกระทบกระทั่งกันบ้างก็มีศีลกำกับที่จะไม่ให้เกินเลยไปจนกระทบกระเทือนให้แตกทำลายความสัมพันธ์ระหว่างกัน การสำรวมระวังทั้งทางคำพูดและการกระทำ การยอมรับสำนึกผิด การให้อภัยกัน ก่อให้เกิดพัฒนาการทางด้านพฤติกรรมไม่ให้เป็นมลภาวะเบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ก็จะทำให้การทำงานกลุ่มเกิดขึ้นไปได้ตลอดรอดฝั่ง

สมาธิ เป็นการเรียนรู้ทางด้านจิตใจ ที่ต้องเผชิญสถานการณ์จริงจากการทำงาน ทำให้ต้องมี

ความมุ่งมั่นตั้งใจ ความขยันหมั่นเพียรกระทำอย่างต่อเนื่องไม่ทอดทิ้ง มีความอดทน ทั้งต่อภาระงาน และทั้งต่อคนและสถานการณ์ที่เข้ามา นอกจากนี้ยังหมายถึงการเจริญงอกงามของคุณความดีหรือ คุณธรรมในจิตใจ อันนำไปสู่ภาวะความสุขสดชื่น แจ่มใสผ่องใสในจิตใจ ตั้งมั่นเป็นสมาธิ

ปัญญา เป็นการเรียนรู้ที่มาจากกระบวนการสังเกต สำรวจ การคิดการพิจารณาไตร่ตรองการ ตัดสินใจอย่างเป็นเหตุเป็นผลเป็นระบบ นำไปสู่ภาวะที่ออกจากปัญหา นำออกจากทุกข์ นำไปสู่ภาวะที่ ดีงามเป็นบุญกุศล การเรียนรู้ทางปัญญาเริ่มจากการเรียนความรู้จากหลักธรรม คำสอน ข้อมูล ข้อเท็จจริง การจดจำ การจับประเด็น การแยกแยะ การจัดหมวดหมู่ อันเป็นปัญญารู้จำ และ พัฒนาขึ้นไปสู่ปัญญารู้คิด อันเกิดจากการฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์คิดสังเคราะห์การคิดเชื่อมโยง เหตุปัจจัย การคิดพิจารณาคุณค่าแท้คุณค่าเทียมเป็นต้น และพัฒนาไปสู่ปัญญารู้แจ้งที่ทำให้ แสวงหาทางออกจากปัญหาได้ ตลอดจนปัญญาที่ก่อเกิดจากการลงมือปฏิบัติเพื่อบรรลุผลของการ แก้ไขปัญหาหรือดับทุกข์ได้ (เผด็จศึกกับปัญหา) และปัญญาติดตามประเมินผลอย่างเป็นระบบเพื่อ ปรับปรุงให้ดีขึ้น นำสู่การสั่งสมเป็นประสบการณ์และปรีชาญาณรู้แจ้งในเรื่องนั้นๆ

(๔) ขั้นการพัฒนาแบบเวียนรอบต่อเนื่อง (ภาวนา ๔ สู่ กัลยาณมิตร) (ลูกศร D)

เมื่อผู้เรียนผ่านกระบวนการเรียนรู้ใน ๓ ขั้นตอนแรกมาซ้ำแล้วซ้ำอีก เป็นเวลาต่อเนื่องกันใน ช่วงเวลาที่เหมาะสม (กรณีทำโครงการคุณธรรม ต้องทำงานจริงไม่น้อยกว่า ๒ เดือน) ผู้เรียนจะเกิด พัฒนาการในตนเองอย่างเป็นองค์รวมทุกด้าน ทั้ง พัฒนาการทางพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับร่างกายและ กายภาพแวดล้อม (กายภาวนา) พัฒนาการทางสังคม (ศีลภาวนา) พัฒนาการทางจิตใจ (จิต ภาวนา) และพัฒนาการทางปัญญา (ปัญญาภาวนา)

การประกวดโครงการ จึงเป็นกุศโลบายหรือบทเรียนครั้งสำคัญที่พวกเขาจะได้เรียนรู้และฝึก การวางใจได้อย่างเหมาะสม ไม่ให้หวั่นไหวไปกับโลกธรรม ๘ ได้อย่างไร รู้จักรักษาใจให้อยู่ในพรหม วิหาร ๔ ได้หรือไม่ และไม่หลงยึดติดอยู่กับการแข่งขันหรือรางวัล แต่กลับเห็นคุณค่าของความรักใคร่ ประองตองสามัคคี ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน สามารถอนุโมทนา ยินดีในความสำเร็จของโครงการของ เพื่อนๆ กลุ่มอื่นได้ นับเป็นการปรับเข้าสู่ทัศนคติและค่านิยมที่ดี ใฝ่ดี ใฝ่สร้างสรรค์ มีพัฒนาการทาง พฤติกรรม จิตใจตั้งมั่นในความดีงาม เข้มแข็ง อดทน ขยัน กล้าหาญ ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคต่างๆ และมี พัฒนาการทางปัญญาที่ดี มีทักษะกระบวนการคิดที่ดี มีความแยบคายในการชักชวนคนอื่น ๆ เข้ามา ช่วยกันแก้ปัญหา เข้าใจความเป็นจริงของชีวิตของโลก เรียกได้ว่า หากมีพัฒนาการทั้ง ๔ ด้านพร้อม (กายภาวนา ศีลภาวนา จิตตภาวนา ปัญญาภาวนา) ก็จะเป็นผู้ที่พร้อมที่จะมีบทบาทเป็นกัลยาณมิตร ให้กับผู้อื่นได้ต่อไป ซึ่งก็จะเท่ากับว่าเป็นผู้เริ่มต้นขับเคลื่อนวงจรแห่งการเรียนรู้วิถีพุทธนี้สืบไป

ดังเช่น ข้อเท็จจริงที่พบว่าแทบทุกโครงการมักจะสรุปบทเรียนสำคัญว่า การจะไปเปลี่ยนแปลง ผู้อื่น ต้องเริ่มจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองก่อน (กายภาวนา และ ศีลภาวนา) และ ระหว่างที่เขาได้เรียนรู้เพื่อเปลี่ยนแปลงตนเอง ก็ทำให้เขาได้เกิดการเรียนรู้คุณความดีหรือคุณธรรม จากภายใน(จิตภาวนา) ที่ค่อยๆ ซึมซับ และสั่งสมเป็นประสบการณ์เป็นปัญญาญาณหยั่งรู้เชี่ยวชาญ ในเรื่องที่ทำนั้น(ปัญญาภาวนา) เขาก็จะพัฒนามาสู่ความเป็นกัลยาณมิตรที่สมบูรณ์ขึ้น อัน จะก่อเกิดเป็นวงจรขับเคลื่อนที่ทรงพลังให้เกิดการสืบเนื่องไปสู่ขั้นต่อไป นำพาให้เพื่อนคนอื่น ๆ ได้ เกิดการเรียนรู้และพัฒนาต่อเนื่องขยายวงออกไปได้ไม่สิ้นสุด

๖ ขั้นตอนในการทำโครงการคุณธรรม

ขั้นตอนที่ ๑ การตระหนักรู้และพิจารณาเลือกหัวเรื่องหรือประเด็นปัญหา

ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุด ที่ต้องอาศัยภาวะการตระหนักรู้ในสถานการณ์หรือสภาพปัญหาด้วยสติปัญญา หรือภาวะที่มีแรงบันดาลใจที่จะทำสิ่งดีงามอะไรบางอย่างที่เป็นความฝันหรืออุดมคติ ซึ่งอาจจะเกิดจากผู้เรียนเองโดยตรง หรืออาจจะเกิดจากการแนะนำหรือชี้ชวนจากครูที่ปรึกษาหรือผู้อื่นที่เป็นเงื่อนไขภายนอก มากกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักรู้หรือแรงบันดาลใจขึ้นก็ได้

การสร้างความตระหนักรู้นี้เป็นขั้นตอนที่ยาก เพราะโดยทั่วไปสภาพการณ์ที่เป็นปัญหาต่างๆ นั้นมักจะเกิดขึ้นอยู่แล้ว แต่มักจะถูกเลยมองข้าม หรือชาชินเคยชินจนมองไม่เห็นปัญหา หรือไม่รู้สึกว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหานั้นอย่างไรในทำนอง “เส้นผมบังภูเขา” หรือ “ปลาอยู่ในน้ำมองไม่เห็นน้ำ” จึงต้องอาศัยเหตุปัจจัยภายนอก จากกลยุธมิตรที่กระตุ้นปัจจัยภายในใจของผู้เรียนได้ถูกตรงกับจิตนิสัย ในเงื่อนไขสถานการณ์แวดล้อม และจังหวะเวลาที่พอเหมาะพอดี จนเกิดฉันทะร่วมกันที่จะรวมกันเป็นกลุ่มเพื่อดำเนินการโครงการ

กิจกรรมแนะนำสำหรับครูที่ปรึกษา

ครูที่ปรึกษาอาจวางเงื่อนไขเบื้องต้นจากการให้ผู้เรียนสำรวจและสังเกตสภาพปัญหาต่างๆ จากเพื่อนนักเรียน ปัญหาที่พบเห็นในห้องเรียน โรงเรียน วัด และชุมชน แล้วช่วยกันระดมความคิดต่อปัญหาที่เกิดขึ้นให้ได้มากที่สุด แล้วมาอภิปรายกันในกลุ่มใหญ่หรือกลุ่มย่อยก็ได้ (อาจทำให้สนุกในลักษณะได้วาทิหรืออวาทิกก็ได้) เพื่อเลือกประเด็นปัญหาที่มีความสนใจ หรืออยากจะแก้ปัญหาที่มากที่สุด เพื่อนำมาตั้งเป็นประเด็นสำหรับทำโครงการ

คำแนะนำเพิ่มเติม (Tip)

ความดี หรือ ประเด็นที่เลือกมาทำโครงการนั้นมีที่มา ๒ ลักษณะด้วยกัน คือ ผู้เรียนเริ่มคิดจาก (๑) ปัญหาที่อยากแก้ หรือจาก (๒) สิ่งดีที่อยากทำ จากประสบการณ์พบว่าผู้เรียนที่เริ่มคิดจากความดีที่อยากทำก่อนนั้นมักยังมองแบบผิวเผิน ความคิดความเข้าใจยังไม่หยั่งรากลึก ความจริงแล้วแม้เป็นความดีที่อยากทำก็ตาม หากย้อนคิดพิจารณาให้ดีก็จะพบว่าสิ่งดีที่อยากทำนั้นต้องช่วยแก้ไขหรือปรับปรุงอะไรให้ดีขึ้นสักอย่างหนึ่งแน่ ครูที่ปรึกษาก็ต้องช่วยกระตุ้นชี้ชวนให้ผู้เรียนได้ยอนคิดพิจารณากลับไปประเด็นปัญหาให้ได้ เช่น หากเด็กเริ่มต้นด้วยความคิดอยากปลูกต้นไม้ขึ้นมาลอยๆ ครูที่ปรึกษาอาจต้องถามให้ยอนคิดไปว่า ทำไมหรือถึงต้องปลูกต้นไม้? ปลูกที่ไหน? เพราะอะไรจึงต้องปลูกที่นี่? ปลูกต้นไม้มันช่วยแก้ปัญหาอะไรหรือ? หรือมันช่วยทำให้อะไรดีขึ้นบ้าง? ถ้าผู้เรียนช่วยกันคิดและตอบปัญหาเหล่านี้ได้ ก็จะได้ประเด็นปัญหาที่ชัดเจนสำหรับการนำมาตั้งเป็นประเด็นทำโครงการ

ขั้นตอนที่ ๒ การรวบรวมประมวลข้อมูลและองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง

เมื่อสมาชิกทุกคนในกลุ่มเห็นพ้องกันและตัดสินใจเลือกประเด็นปัญหาหรือหัวเรื่องได้แล้ว และได้รับความเห็นชอบจากที่ปรึกษาแล้ว ก็จะเป็นขั้นตอนของการระดมความคิดวางแผนงานในเบื้องต้น โดยเริ่มจากการร่วมกันพิจารณาวิเคราะห์สภาพปัญหาแล้วสืบสาวไปหาสาเหตุและปัจจัยร่วมต่างๆ การวางแผนหาหมายและวิธีการแก้ปัญหา แล้วประมวลสิ่งที่วิเคราะห์ได้ทำเป็นผังมโนทัศน์ ในขั้นตอนนี้

จะพบว่ายังมีข้อมูลของสภาพปัญหาและปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องไม่เพียงพอหรือยังมีรายละเอียดที่ไม่ชัดเจน ตัวแปรสนับสนุนและองค์ความรู้ต่างๆ ที่จะนำมาใช้ในการวางแผนแก้ปัญหาที่ยังมีไม่ครบถ้วน หรือยังไม่ชัดเจนเป็นต้น จึงต้องมีการรวบรวมข้อมูลและองค์ความรู้เพิ่มเติม (ซึ่งอาจจะได้มาจากการสำรวจโดยละเอียดหรือประมาณการโดยคร่าวๆ ก็ได้) จากการพบปะสนทนาขอความร่วมมือจากบุคคลต่างๆ และจากการค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือตำราและแหล่งเรียนรู้ต่างๆ แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้ทั้งหมดมาประมวลเพื่อจัดเตรียมสำหรับคิดวางแผนทำร่างโครงการต่อไป

กิจกรรมแนะนำสำหรับครูที่ปรึกษา

- สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จากการระดมความคิดในขั้นตอนที่ ๑ แล้วเลือกมา ๑ อย่างนั้น ครูที่ปรึกษาควรให้ผู้เรียนช่วยกันระดมความคิดกันต่อเพื่อตอบคำถาม ๕ ข้อต่อไปนี้

๑. **“ปัญหา”** ที่เลือกเป็นประเด็นเริ่มต้นทำโครงการ คืออะไร? ระบุสภาพปัญหาให้ชัดเจน (ปัญหา มักเป็นสภาพการณ์ที่ผิดปกติ ไม่ดี ไม่น่าพอใจ หรือเป็นพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ พฤติกรรมที่ผิดศีลธรรม/กฎระเบียบ หรือผิดจากมารยาทที่ถูกต้อง เป็นต้น)
๒. ปัญหานั้นมี **“สาเหตุ”** มาจากอะไร? วิเคราะห์ร่วมกันต่อว่าอะไรเป็นสาเหตุต้นตอที่แท้จริง อะไรเป็นปัจจัยร่วม? อะไรเป็นปัจจัยแวดล้อมภายนอก อะไรเป็นปัจจัยภายใน
๓. **“เป้าหมาย”** ของการแก้ปัญหาคืออะไร? ควรให้ช่วยกันเริ่มคิดจากการวางเป้าหมายระยะสั้น-ระยะกลางก่อน โดยเริ่มจากการช่วยกันระบุเป้าหมายเชิงปริมาณว่าเกี่ยวข้องกับบุคคลหรือสิ่งของแวดล้อมใดบ้าง? จำนวนหรือปริมาณเท่าใด? มีขอบเขตระยะเวลา –พื้นที่การทำงานเท่าใด? แล้วช่วยกันตั้ง เป้าหมายเชิงคุณภาพ ว่าต้องการให้กลุ่มเป้าหมายเกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์อย่างไรบ้าง? ให้เกิดการพัฒนาจิตใจ หรือพัฒนาปัญญาอย่างไรบ้าง? หรือให้เกิดสิ่งของ/สภาพแวดล้อมที่พึงประสงค์อย่างไรบ้าง?
๔. **“ทางแก้”** หรือวิธีการดำเนินงาน เพื่อไปสู่เป้าหมายนั้น มีแผนงาน อย่่างไรบ้าง? ให้ช่วยกันวางแผนการทำงานที่จะสามารถทำได้ทั้ง ๒ ระยะ ทั้งเฉพาะหน้าในระยะเวลา ๓ เดือน ในช่วงเทอม ๑ และระยะที่ ๒ ในช่วงเทอม ๒ อีกประมาณ ๓ – ๔ เดือน
๕. การดำเนินงานโครงการดังกล่าวนั้น มีการใช้ **“หลักการและแนวพระราชดำริ”** อะไรบ้าง? (หากผู้เรียนยังจำหัวข้อธรรมะที่แน่นอนไม่ได้ หรือจำพระราชดำรัสที่ถูกต้องไม่ได้ ก็ให้ใช้ถ้อยคำง่ายๆ ที่อธิบายให้เข้าใจได้แทนไปก่อน แล้วไปค้นคว้าเพิ่มเติมต่อในภายหลังก็ได้)

- เมื่อตอบคำถาม ๕ ข้อนี้ได้แล้ว ก็ให้ประมวลสรุปนำเสนอในรูปแบบของผังมโนทัศน์ ที่มีหัวข้อดังนี้

- ชื่อโครงการ, ชื่อกลุ่ม, ชื่อโรงเรียน
- วาดภาพประกอบโครงการ ที่แสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์
- ปัญหาที่เลือกทำโครงการ
- สาเหตุของปัญหา
- เป้าหมาย (เชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ)
- ทางแก้ (วิธีการหรือกิจกรรมที่เป็นขั้นตอนเรียงข้อ)
- หลักธรรม/พระราชดำริ/พระราชดำรัส ที่นำมาใช้

- สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา นั้น เน้นแค่ให้เด็กสามารถคิดการใหญ่ (Think Big) คิดเป็นขั้นตอนได้ ก็เพียงพอแล้ว ส่วนการคิดวิเคราะห์อย่างนักเรียนมัธยมนั้นถือว่าเป็นการต่อยอดเวลาตั้งคำถามสามารถอนุมานให้ใช้คำถาม ๕ คำถามเหมือนของระดับมัธยมก็ได้ แต่เด็กนักเรียนจะวิเคราะห์ได้ไม่ลึกซึ้งนัก และจะดูเคร่งเครียดเกินไป ครูที่ปรึกษา จำต้องกระตุ้นความคิดด้วยคำถามที่หลากหลาย และย่อยประเด็นลงให้มากขึ้น และหากเด็กสนใจในประเด็น “สิ่งดีที่จะทำ” มากกว่า “ปัญหาที่จะแก้” ก็ไม่เป็นไร ก็ให้ขยายสิ่งดีที่จะทำให้เป็นโครงการใหญ่ตั้งกลุ่มเป้าหมายให้ชัดและคิดขั้นตอนของการทำงานออกมาได้ ก็เพียงพอแล้ว

ตัวอย่างประเด็นคำถามกระตุ้นความคิดนักเรียนระดับประถมศึกษา

- ถ้าจะชวนกันให้ทำความดีนั้นหลายๆ คน จะทำได้หรือไม่?
- จะวางกลุ่มเป้าหมายเป็นใคร? จำนวนกี่คน?
- จะชักชวนหรือประชาสัมพันธ์ ด้วยวิธีการอย่างไรบ้าง?
- จะมีวิธีการหรือกิจกรรม ดำเนินการโครงการนี้อย่างไรบ้าง?
- จะมีวิธีใดที่จะรู้ว่าแต่ละคนนั้นทำความดีนั้นจริงหรือไม่?
- ถ้าเขาทำจริง จะรู้ได้อย่างไรว่าเขาทำมาก หรือทำน้อย?
- ถ้ามีคนทำความดีมากๆ จะให้อะไรเขาตอบแทน?
- ต้องการให้เกิดผลดีจากการทำโครงการนี้อย่างไรบ้าง?
- จะตั้งชื่อโครงการ, ชื่อกลุ่ม ว่าอะไร?
- อื่น ๆ เช่น คุณธรรมใดที่จะนำมาใช้ในการทำความดีนี้

จากนั้นจึงให้ประมวลข้อมูลเป็นผังมโนทัศน์ที่มีหัวข้อดังต่อไปนี้

- o ชื่อโครงการ, ชื่อกลุ่ม, ชื่อโรงเรียน
- o วาดภาพประกอบโครงการ ที่แสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์
- o ประเด็นสิ่งดีที่อยากทำ / ประเด็นปัญหา(และสาเหตุของปัญหา) ที่เลือกทำโครงการ
- o เป้าหมาย (เชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ)
- o วิธีการ (วิธีการหรือกิจกรรมที่เป็นขั้นตอนเรียงข้อ)
- o หลักธรรม/พระราชดำริ ที่นำมาใช้

ขั้นตอนที่ ๓ การจัดทำร่างโครงการ

ขั้นตอนนี้เป็นการคิดพิจารณาวางแผนงานในรายละเอียดและภาพรวมทั้งหมด โดยนำข้อมูลที่รวบรวมและประมวลได้ทั้งหมดนั้นมาเรียบเรียงและจัดทำเป็นเอกสารร่างโครงการ ที่มีหัวข้อต่างๆ ตามที่กำหนดไว้ อย่างน้อย ๑๓ หัวข้อ (จำนวนหน้า ๑๐ – ๒๐ หน้ากระดาษขนาด A4) ดังนี้

(๑) ชื่อโครงการ (ชื่อโครงการเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ชื่อควรสั้นกระชับสื่อความให้เข้าใจได้ง่ายว่าโครงการเกี่ยวกับเรื่องอะไร ทำให้จดจำได้ง่าย)

(๒) กลุ่มเยาวชนผู้รับผิดชอบโครงการ และสถานศึกษา

แสดงชื่อกลุ่ม รายชื่อสมาชิกในกลุ่ม ตำแหน่ง ชั้นเรียน, ชื่อสถานศึกษา ที่ตั้ง โทรศัพท์ โทรสาร E-mail และเว็บไซต์สถานศึกษา(ถ้ามี)

(๓) **ที่ปรึกษาโครงการ**

ชื่อ-นามสกุล ตำแหน่ง โทรศัพท์และ E-mail (กรณีเป็นพระภิกษุให้ระบุอายุและชื่อวัดด้วย)

(๔) **วัตถุประสงค์** (ไม่ควรเกิน ๕ ข้อ)

(๕) **สถานที่และกำหนดระยะเวลาดำเนินการ**

พื้นที่ที่เลือกดำเนินการจะเป็นภายในหรือภายนอกสถานศึกษาก็ได้ ส่วนกำหนดระยะเวลาดำเนินการนั้น แบ่งเป็น ๒ ระยะ ระยะที่ ๑ ควรอยู่ในช่วงเดือน พฤษภาคม–สิงหาคม และระยะที่ ๒ ในช่วงเดือน ตุลาคม–มกราคม

(๖) **ผังมโนทัศน์**

สรุปภาพรวมของร่างโครงการทั้งหมดเป็นผังมโนทัศน์ ใน ๑ หน้ากระดาษ

(๗) **สาระสำคัญของโครงการ** (คำอธิบายสาระสำคัญของโครงการโดยย่อ ๕ - ๑๐ บรรทัด)

(๘) **การศึกษาวิเคราะห์**

(๘.๑) ปัญหาและสาเหตุ (ประมวลข้อมูลสภาพปัญหา แล้ววิเคราะห์สืบสาวหาสาเหตุและปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหา เพื่อให้เห็นที่มาและความสำคัญของโครงการ)

(๘.๒) เป้าหมายและทางแก้ (วางเป้าหมายของการแก้ปัญหาทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ)

(๘.๓) หลักการและหลักธรรมที่นำมาใช้ (แสดงหลักธรรมและแนวพระราชดำริ หรือหลักวิชาการต่างๆ ที่นำมาใช้ พร้อมอธิบายความหมายโดยย่อ แล้วอธิบายเชื่อมโยงกับการดำเนินการโครงการ อย่างสอดคล้องเป็นเหตุเป็นผล)

(๙) **วิธีการดำเนินงาน** (แสดงวิธีการดำเนินงานเป็นข้อๆ หรือเป็นแผนผังที่มีคำอธิบายที่ชัดเจน)

(๑๐) **งบประมาณและแหล่งที่มาของงบประมาณ** (แสดงงบประมาณโครงการและแหล่งที่มา หากมีการระดมทุนเพิ่ม ให้บอกแผนงานหรือวิธีการระดมทุนด้วย)

(๑๑) **ผลที่คาดว่าจะได้รับ** (ผลโดยตรงและผลกระทบที่ต่อเนื่องออกไป)

(๑๒) **ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของที่ปรึกษา**

(๑๓) **ความคิดเห็นและความรู้สึกของประธานกลุ่มเยาวชนผู้รับผิดชอบโครงการ**

คำแนะนำเพิ่มเติม (Tip)

ในการจัดทำร่างโครงการที่ดีนั้น ในหัวข้อการศึกษาวิเคราะห์เป็นหัวใจสำคัญ โดยเฉพาะการวิเคราะห์ถึงปัญหาและสาเหตุ ควรมีข้อมูลสถิติ หรือสภาพการณ์ที่ได้มาจากการสำรวจสังเกตจริง มาประกอบอ้างอิง จะทำให้มีน้ำหนักน่าเชื่อถือ ยิ่งถ้าเป็นข้อมูลสถิติจากพื้นที่เป้าหมายจริงๆ ก็จะทำให้คะแนนการประเมินความเป็นไปได้ของร่างโครงการดีขึ้น

ขั้นตอนที่ ๔ การดำเนินการโครงการ

การดำเนินการโครงการแบ่งออกเป็น ๒ ระยะ ดังนี้

- ระยะที่ ๑ **บุกเบิก-ทดลอง** ช่วงเดือน พฤษภาคม – สิงหาคม

- ระยะที่ ๒ **ต่อยอด-ขยายผล** ช่วงเดือน ตุลาคม – มกราคม

ขั้นตอนนี้เป็นกรนำร่างโครงการมาปฏิบัติจริงไปตามลำดับขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน ซึ่งจะมีทั้งในส่วนที่แบ่งงานและดำเนินงานกันในระหว่างสมาชิกในกลุ่มผู้รับผิดชอบโครงการ และงานในส่วนที่สร้างการมีส่วนร่วมให้กับเพื่อนนักเรียนอื่นหรือบุคคลต่างๆ ที่เข้ามาช่วยทำงานในด้านต่างๆ

ตลอดจนการจัดกิจกรรมรณรงค์ขยายการมีส่วนร่วมออกไปสู่ชุมชน การดำเนินงานในช่วงนี้อาจมีข้อมูลย้อนกลับมาที่เป็นเรื่องใหม่ที่เพิ่งทราบ หรือคลาดเคลื่อนไปจากที่คาดการณ์ไว้ หรือเกิดสถานการณ์ที่ยุกยักเป็นอุปสรรคขัดข้องหรือขัดแย้งให้ต้องเผชิญหน้าและแก้ปัญหาอยู่เสมอๆ อันอาจจะนำมาซึ่งความอ่อนล้า ความเหนื่อยหน่ายท้อแท้ ได้บ่อยๆ ซึ่งทั้งหมดนี้ล้วนเป็นแบบฝึกหัดสำคัญของการเรียนรู้และพัฒนาคุณธรรม ของผู้รับผิดชอบโครงการและผู้มาช่วยงานทั้งสิ้น และจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการติดตาม สนับสนุน ดูแล ให้ความช่วยเหลือทั้งทางทรัพยากรภายนอกและทางจิตใจ จากคณะที่ปรึกษาอย่างใกล้ชิด ตลอดระยะเวลาดำเนินการโครงการทั้ง ๒ ช่วง

ผู้รับผิดชอบโครงการพึงระลึกไว้ว่า การทำงานจริงอาจมีหลายสิ่งที่ไม่เป็นไปตามที่คาดการณ์ และระบุไว้ในร่างโครงการ และหลายครั้งอาจต้องมีการปรับเปลี่ยนแผนงานไปจากเดิม ก็ไม่เป็นไร แต่ต้องเข้าใจว่าเพราะอะไร สามารถอธิบายได้ถึงเหตุผลของการที่ผิดพลาดไปจากแผนงานที่วางไว้ได้ อย่างไรก็ดีการทำงานเพียงเพื่อให้ได้ผลตามร่างโครงการที่วางแผนไว้เท่านั้น แต่ทำงานเพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาคุณธรรมของตนเองและทุกคนที่เกี่ยวข้องเป็นหลัก ทำแล้วคุณธรรมความดีต้องเพิ่มขึ้นและควรมีความสุขจากการทำความดีนั้น ทำโครงการและความดี เพื่อน้อมเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มิใช่การแข่งขันเพื่อล่ารางวัล

คำแนะนำเพิ่มเติม (Tip)

ระยะเวลาการทำงานจริง ที่ลงแรงทำงานด้วยความมุ่งมั่นทุ่มเทอย่างต่อเนื่องนั้น ไม่ควรน้อยกว่า ๒ เดือน จึงจะทำให้กระบวนการเรียนรู้แบบโครงการคุณธรรมได้ผลเต็มที่

ขั้นตอนที่ ๕ การสรุปประเมินผลและเขียนรายงาน

จากการดำเนินงาน ในขั้นตอนที่ ๔ นั้นให้กลุ่มเยาวชนได้ทำการประเมินผลและสรุปผลการดำเนินงานทั้ง ๒ ระยะ ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม – มกราคม เพื่อนำมาใช้จัดทำเป็น เอกสารและสื่อการนำเสนอโครงการ ๕ หรือ ๖ รายการ ดังนี้

- (๑) รายงานโครงการ (๒๐-๕๐ หน้ากระดาษขนาด A4 ไม่รวมปก)
- (๒) สรุปย่อโครงการใน ๑ หน้ากระดาษ (๑ หน้ากระดาษขนาด A4)
- (๓) แผ่นพับนำเสนอโครงการ (๑ แผ่นกระดาษขนาด A4 หน้า-หลัง)
- (๔) สื่อ Presentation เช่น Powerpoint หรือ VCD (เวลาไม่เกิน ๗ นาที)
- (๕) แผ่นป้ายนิทรรศการโครงการ
- (๖) เว็บเพจ นำเสนอโครงการผ่านทางอินเทอร์เน็ต (ลงทะเบียนที่ www.moralproject.net)

รายการที่ (๑) (๒) (๓) และ (๔) ให้บันทึกไฟล์ข้อมูลรวมลงในแผ่น CD แผ่นเดียว (ถ้ารายการที่ (๔) เป็น VCD ให้แยกเป็นอีกหนึ่งแผ่น) ที่หน้าแผ่น CD ให้เขียนระบุชื่อโครงการ สถานศึกษา และสพท. และแสดงรายการไฟล์รายงาน, ไฟล์สรุปย่อ, ไฟล์แผ่นพับ และไฟล์นำเสนอให้ครบถ้วนถูกต้อง (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมจากภาคผนวก ข)

ขั้นตอนที่ ๖ การนำเสนอโครงการ

การนำเสนอโครงการ เป็นทักษะที่สำคัญของผู้รับผิดชอบโครงการทุกคนที่จะต้องทำหน้าที่เป็นกัลยาณมิตร ทำการสื่อสารและถ่ายทอดความดีงามจากโครงการของตนเองออกสู่การรับรู้ของ

บุคคลอื่นและสาธารณะ สมาชิกทุกคนในกลุ่มควรทำความเข้าใจในรายละเอียดและภาพรวมของโครงการทั้งหมด แล้วชักชวนการนำเสนอในประเด็นสำคัญๆ ไว้เพื่อเตรียมตัวสำหรับการนำเสนอบนเวที การสัมภาษณ์ซักถาม และการนำเสนอหน้าแผนป้ายนิทรรศการโครงการ ให้คณะกรรมการและผู้มาชมนิทรรศการโครงการสามารถเข้าใจได้ในระยะเวลาอันจำกัด

กิจกรรมแนะนำสำหรับครูที่ปรึกษา

ครูที่ปรึกษาควรฝึกหัดให้นักเรียนนำเสนอโครงการในหลากหลายเงื่อนไขเวลาและสถานการณ์ เช่น การนำเสนอในเวลา ๗ นาทีบนเวที การนำเสนอในเวลา ๓ นาทีที่หน้าบอร์ด การนำเสนอใน ๓ ประโยคที่หน้าบอร์ดแต่ทำให้ผู้ฟังเข้าใจได้ไว เป็นต้น

หลักเกณฑ์การพิจารณา

๑) โครงการคุณธรรมที่ส่งเข้าประกวดนั้น ต้องเป็นโครงการที่คิดริเริ่มโดยตัวของเยาวชน เอง ไม่ว่าจะเป็นการคิดงานใหม่หรือคิดปรับปรุงแก้ปัญหาเดิมก็ได้ โดยพิจารณาในสองส่วนสำคัญคือการที่เยาวชนคิดเองทำเองอย่างแท้จริง กับแนวคิดสร้างสรรค์ใหม่ๆในการแก้ไขปัญหาที่มีความเป็นนวัตกรรม (Constructive & Creative Moral Project)

๒) มีการใช้หลักธรรม ในทางพระพุทธศาสนาหรือศาสนาอื่นที่เกี่ยวข้อง และอัญเชิญพระราชดำรัส/แนวพระราชดำริสำคัญ เช่น เศรษฐกิจพอเพียง, ปุทธเลิศมหาวชิราลัย และ/หรือ บวร (บ้าน-วัด-โรงเรียน/ราชการ) มาใช้เป็นหลักการหรือแนวทางในการดำเนินการโครงการได้อย่างสอดคล้องเหมาะสม กล่าวคือมีการยกหัวข้อหลักธรรมได้สอดคล้องกับประเด็นปัญหาและวิธีการดำเนินงาน มีการอธิบายความหมายหัวข้อหลักธรรมนั้นได้ถูกต้องกระชับ ไม่สั้นหรือเยิ่นเย้อจนเกินไป มีการอธิบายเชื่อมโยงหลักธรรมหรือพระราชดำรินั้นๆ มาสู่แนวคิดในการทำโครงการหรือเชื่อมโยงมาสู่การปฏิบัติงานหรือกิจกรรมต่างๆในโครงการได้เป็นที่เข้าใจ

๓) ความเป็นโครงการ ที่มุ่งเน้นกระบวนการทางปัญญาในการสังเกตสำรวจค้นคว้าคิดวิเคราะห์คิดสังเคราะห์จนเข้าใจในประเด็นที่เลือกมาทำโครงการได้ตลอดสายระหว่าง ปัญหา-สาเหตุ-เป้าหมาย-ทางแก้

ทั้งนี้การวิเคราะห์ความเป็นเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องกัน ควรเริ่มจากการพิจารณาว่าปัญหาที่เลือกมาทำโครงการนั้นระบุได้เป็นประเด็นที่ชัดเจนหรือไม่ แล้วจึงวิเคราะห์เชื่อมโยงต่อไปได้ว่า ปัญหานั้นมีสาเหตุมาจากอะไร ทั้งสาเหตุหลักและปัจจัยแวดล้อมอื่นๆ โดยพิจารณาว่ามีความเป็นเหตุเป็นผลที่น่าเชื่อถือ และสอดคล้องกับข้อเท็จจริงหรือไม่? (ควรมีสถิติข้อมูลจากการสังเกตสำรวจหรือจากแหล่งอ้างอิงจากหน่วยงานในพื้นที่จริงเช่นข้อมูลจากฝ่ายปกครองมาประกอบการวิเคราะห์ปัญหาสาเหตุด้วย จะทำให้มีความเป็นโครงการสูง)

ก็ต้องพิจารณาว่ามีการวางเป้าหมาย ได้ชัดเจน และรับกันกับปัญหาที่ตั้งไว้หรือไม่ โดยปกติทั่วไปเป้าหมายต้องมีสาระตรงข้ามกับปัญหา อย่างเช่น ตั้งปัญหาไว้ว่า “โรงเรียนสกปรก นักเรียนมีพฤติกรรมไม่รักษาความสะอาดทิ้งขยะไม่ลงถัง” เป้าหมายก็ต้องวางในลักษณะตรงข้ามกันคือ “โรงเรียนสะอาดไม่มีขยะทิ้งตกค้างในบริเวณต่างๆ นักเรียนช่วยกันรักษาความสะอาด ทิ้งขยะได้ลงถัง” โดยระบุรายละเอียดเพิ่มเติมให้ชัดว่า ขอบเขต และเป้าหมายเชิงปริมาณ-เชิงคุณภาพ เป็นอย่างไร

และเมื่อเห็นปัญหาสาเหตุและวางเป้าหมายได้ชัดแล้ว ก็ต้องพิจารณาต่อว่า จะมีวิธีการ/กิจกรรม/การสื่อสารประชาสัมพันธ์รณรงค์ อะไรอย่างไรบ้างเพื่อไปสู่เป้าหมายให้ได้ และวิธีการหรือกิจกรรมเหล่านี้แก้ปัญหาที่สาเหตุหลักและแก้ที่ปัจจัยแวดล้อมที่ทำให้เกิดปัญหาหรือไม่ เพราะการแก้ปัญหาที่ดีที่ถูกต้องและมีประสิทธิผลคือการแก้ปัญหาที่สาเหตุนั่นเอง

ในขั้นตอนที่ทำโครงการแล้วและจัดทำเป็นรายงาน การมีข้อมูลสถิติและนำเสนอข้อมูลสถิติที่ได้จากการทำงานมานั้นให้เหมาะสมเข้าใจง่าย ทำให้ผู้อ่านเห็นที่มาที่ไปได้ชัด เห็นการเปลี่ยนแปลงและความสำเร็จของโครงการได้ชัด ก็จะแสดงออกความเป็นโครงการสูง ทั้งนี้ ต้องระวังว่าไม่ได้ไปเน้น การทำข้อมูลสถิติที่ยุกยักทางวิชาการมากเกินไป มากเกินกว่าระดับการศึกษาของเด็กและเยาวชน (ไม่ถึงขนาดทำแบบวิทยานิพนธ์) แต่พิจารณาว่ามีวิธีการของการแสวงหาข้อมูล เก็บข้อมูลสถิติมาใช้ประโยชน์ในการวางแผนงานติดตามงานประเมินและปรับปรุงงานในเบื้องต้น ก็เพียงพอแล้ว ในขั้นตอนของข้อมูลสถิติที่อนุญาตให้ครูที่ปรึกษาสามารถช่วยแนะนำวางแผนให้กับเด็กและเยาวชนได้

๔) ประเด็นที่เลือกทำโครงการมีคุณประโยชน์ในการแก้ปัญหาด้านความเสื่อมทรามทางศีลธรรม โดยเฉพาะเป็นการแก้ปัญหาของโรงเรียนหรือชุมชนของตนเองเป็นสำคัญ ในปีการศึกษานี้มุ่งเน้นในแนวคิดที่ว่า “ลดละเลิกพฤติกรรมเสี่ยง สร้างเสริมงานจิตอาสาพัฒนาโรงเรียนและชุมชน”

การให้คะแนนมากเป็นพิเศษนั้น จะพิจารณาให้กับโครงการที่เลือกและระบุประเด็นปัญหาได้เด่นชัด ที่มุ่งปรับแก้พฤติกรรมเสี่ยงที่ผิดศีลธรรมของนักเรียน เช่น การแก้ปัญหาคาระเสียดตัวก่อนวัยอันควร (ไม่รักนวลสงวนตัว), การติดบุหรี่สุรายาเสพติด, การทะเลาะกันโดยใช้ความรุนแรง (ชกต่อย-ตบตีกัน), การติดการพนันอบายมุข-ติดเกมส์คอมพิวเตอร์, การลักขโมย, การเสพสื่อหรือผลิตสื่อลามกอนาจาร, การหนีเรียน, การทำลาย-ไม่ดูแลสาธารณสมบัติ, ครอบครองไม่อบอุ่น เป็นต้น

อีกอย่างหนึ่ง คือโครงการที่มุ่งเน้นการบำเพ็ญจิตอาสา เป็นอาสาสมัครบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวมอย่างเด่นชัด เช่น อาสาช่วยงานในโรงเรียน วัด ชุมชน โรงพยาบาล ช่วยแก้ปัญหาไม่มีคนดูแลผู้สูงอายุ เด็กเล็ก ผู้ป่วย ผู้พิการในชุมชน เป็นต้น ก็จะได้รับคะแนนจากการพิจารณาเป็นพิเศษเช่นกัน (แต่ต้องไม่ได้เป็นโครงการแบบเหมารวมกิจกรรมต่างๆ ของร.ร.มาใส่เต็มไปหมด)

๕) ความเป็นไปได้ของร่างโครงการ หรือผลลัพธ์ของโครงการ ที่บรรลุผลได้ตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของโครงการที่ตั้งไว้ รวมทั้งการทำให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาการแก่ผู้เรียนได้จริง ทั้งทางด้านพฤติกรรม จิตใจ และปัญญา แม้จะมีข้อจำกัดด้านทรัพยากรและปัจจัยต่างๆ

หากเป็นร่างโครงการก็พิจารณาจากความเป็นไปได้ถึงแผนงานวิธีการและกิจกรรมต่างๆ ภายใต้ระยะเวลา งบประมาณ และข้อจำกัดจากสถานการณ์ในพื้นที่จริง ว่ามีความเป็นไปได้ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ได้หรือไม่? อย่างไร? ทั้งนี้ไม่ควรريبสปรมาทแนวคิดของเด็กว่าทำไม่ได้ แต่ควรเป็นการพิจารณาเชิงแนะนำและให้กำลังใจแก่เด็กและเยาวชนในการทำโครงการต่อไป

หากเป็นการพิจารณาโครงการที่ได้ดำเนินการไปแล้ว ก็ต้องพิจารณาที่ความสำเร็จของงาน ส่วนหนึ่ง และการเรียนรู้-พัฒนาคุณธรรมความดีของคนอีกส่วนหนึ่ง โดยพิจารณาผลสำเร็จของงานว่าได้ตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ไม่ใช่แค่ว่าได้ตามเป้าหมายหรือไม่ เพราะผู้ทำอาจใช้เทคนิคการตั้งเป้าหมายไว้ต่ำเพื่อให้ได้ผลงานเกินเป้า ต้องดูประกอบกับความยากง่ายของงาน-สถานการณ์ของปัญหานั้นด้วย

๖) การสร้างความมีส่วนร่วมแก่บุคคลหลายฝ่ายโดยเฉพาะชุมชน (บ-ว-ร: บ้าน-วัด-โรงเรียน) ได้มากที่สุด โดยพิจารณาจากการวางแผนการทำงาน การระดมกลุ่มเป้าหมาย การสร้างเครือข่ายแกนนำหรือกลุ่มสมาชิกหรือการตั้งเป็นชมรม/ชุมนุม เป็นต้น ทั้งนี้ได้พิจารณาแต่เพียงจำนวนตัวเลขของคนเท่านั้น ต้องดูบริบทแวดล้อมของโรงเรียนประกอบด้วย

๗) การพึ่งตนเองได้ ด้วยความขยันหมั่นเพียรทำงานจริง การแสดงออกถึงความมุ่งมั่นทุ่มเทเพียรพยายามของกลุ่มเยาวชนเองจนเป็นที่ประจักษ์ โดยมีช่วงเวลาทำงานจริงไม่น้อยกว่า ๒ เดือนต่อ ๑ ภาคการศึกษา (ไม่รวมเวลาที่ทำงานด้านเอกสาร), ลักษณะของกิจกรรมและวิธีการปฏิบัติงานพิสูจน์ให้เห็นถึงการเกาะติดมุ่งมั่นทุ่มเททำจริง, การทำงานลงสู่กลุ่มเป้าหมายและประชากรอย่างต่อเนื่องจนสามารถนำลงสู่วิถีชีวิตปกติของคนในโรงเรียนหรือชุมชนได้ จนเกิดการยอมรับและปรับเปลี่ยนเป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้จริง

๘) การสืบต่อไปได้อย่างยั่งยืน ได้แก่ การมีแผนงานในอนาคตที่ชัดเจนและเป็นไปได้สูง, มีการสืบต่อของกลุ่มแกนนำไปยังรุ่นน้องรุ่นต่อไปได้, และมีวิธีการระดมทุนหรือการแสวงหาแหล่งที่มาของงบประมาณเพิ่มเติมได้เอง เป็นต้น

๙) นำเสนอได้อย่างสร้างสรรค์ ทั้งเทคนิควิธีการและกิริยามารยาทที่ดี ทั้งนี้ กลุ่มเยาวชนผู้รับผิดชอบโครงการ สามารถใช้ทักษะวิธีการทางศิลปะ ดนตรี กีฬา การแสดง สื่อเทคโนโลยี ฯลฯ มาบูรณาการและประยุกต์ใช้ร่วมได้ เพื่อสร้างความน่าสนใจในการสื่อสาร-ประชาสัมพันธ์ และส่งเสริมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น รวมทั้งการแสดงออกที่ดี มีกิริยามารยาทและบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับกาลเทศะ ที่ทำให้เกิดความน่าเชื่อถือ

ทั้งนี้ การฝึกฝนทักษะการนำเสนอ มิใช่การฝึกซ้อมเพียงเพื่อสร้างภาพความสำเร็จของงานให้ถูกใจกรรมการเท่านั้น แต่เป็นทักษะการสื่อสารความดี การบอกเล่าความดีที่ตนเองได้ทำจริงได้อย่างน่าสนใจและสร้างความเข้าใจได้ชัดเจนในเวลาอันจำกัด ภายใต้วิธีการและสถานการณ์ที่หลากหลาย

การประเมินร่างโครงการ

จากหลักเกณฑ์การพิจารณา ๙ ข้อดังกล่าว สามารถนำมาแยกย่อยเป็นเกณฑ์การให้คะแนนร่างโครงการ ตามประเด็นการพิจารณา ๑๒ ข้อ ได้ดังนี้

ที่	ประเด็นพิจารณาให้คะแนน	คะแนน
1	ริเริ่มจากเยาวชนเอง (คิดเองทำเองมาก) (Constructive) คิดใหม่ไอเดียดี มีแง่มุมน่าสนใจ (Creative)	15
2	คุณประโยชน์ด้านศีลธรรมเป็นสำคัญ (ให้คะแนนมากเป็นพิเศษแก่โครงการที่มุ่งแก้พฤติกรรมเสี่ยงที่ผิดศีลธรรม และบ่มเพาะจิตอาสา)	15
3	วิเคราะห์ <u>ปัญหา-สาเหตุ</u> ได้สมเหตุผล และมี <u>ข้อมูลสถิติประกอบ</u> ให้เห็นความสำคัญและเกิดความตระหนัก	10
4	ความเป็นไปได้ของ <u>ร่างโครงการ</u> โดยรวม ระบุ <u>เป้าหมายเชิงคุณภาพ</u> และปริมาณได้ชัดเจนเหมาะสม และมีความเป็นไปได้	10

5	มีแผนการทำงานชัดเจน มีกิจกรรมที่มากพอและสามารถแก้ปัญหาได้ และมีระยะเวลาทำงานที่ต่อเนื่องกันนานกว่า ๒ เดือน	10
6	ใช้หลักธรรม/พระราชดำริได้ถูกต้อง-เหมาะสม อธิบายได้ดี	10
7	งบประมาณ สมเหตุผล – ประโยชน์สูงสุด ประหยัดที่สุด ฟังตนเองได้มาก	5
8	สร้างการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายได้มาก (บวร)	5
9	ศักยภาพของผู้ทำโครงการที่จะเป็นแบบอย่างที่ดีได้	5
10	นำเสนอออกมาจากใจ จริงใจ มีใจแค่ท้องจ้ำมา	5
11	กิริยามารยาทในการนำเสนอดูดีน่าประทับใจ	5
12	ความถูกต้องครบถ้วนของเอกสารและสื่อนำเสนอ	5
	รวมคะแนนทั้งหมด	100

การประเมินโครงการ

จากหลักเกณฑ์การพิจารณา ๙ ข้อดังกล่าว สามารถนำมาแยกย่อยเป็นเกณฑ์การให้คะแนนโครงการ ตามประเด็นการพิจารณา ๑๔ ข้อ ได้ดังนี้

ที่	ประเด็นพิจารณาให้คะแนน	คะแนน
1	ริเริ่มจากเยาวชนเอง (คิดเองทำเองมาก) (Constructive) คิดใหม่ ไอเดียดี มีแรงบันดาลใจ (Creative)	10
2	คุณประโยชน์ด้านศีลธรรมเป็นสำคัญ (ให้คะแนนมากเป็นพิเศษสำหรับ โครงการที่มุ่งแก้พฤติกรรมเลว และส่งเสริมจิตอาสา)	10
3	ขยันทำงาน มุ่งมั่นทุ่มเทเพียรพยายามเด่นชัด (นำทำเป็นแบบอย่าง)	10
4	เกิดผลสำเร็จ แก้ไขปัญหาได้ พัฒนาคูณธรรมกลุ่มเป้าหมายได้	10
5	ผู้ทำเองเกิดการเรียนรู้ พัฒนาตนเองเป็นแบบอย่างที่ดีมากขึ้น	10
6	เก็บข้อมูลวิเคราะห์ประมวลผลเป็นสถิติได้ดี	10
7	ใช้หลักธรรม/พระราชดำริได้ถูกต้อง-เหมาะสม	5
8	ปัญหา-สาเหตุ-เป้าหมาย-ทางแก้สอดคล้องกันและสมเหตุผล	5
9	งบประมาณ ฟังตนเองได้มาก - ประโยชน์สูงสุด ประหยัดที่สุด	5
10	สร้างการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายได้มาก (บวร)	5
11	โครงการมีการสานต่อไปได้อีกนาน (เช่น มีรุ่นน้องสืบต่อ)	5
12	นำเสนอออกมาจากใจ จริงใจ มีใจแค่ท้องจ้ำมา	5
13	กิริยามารยาทในการนำเสนอดูดีน่าประทับใจ	5
14	ความถูกต้องครบถ้วนของเอกสารและสื่อนำเสนอ	5
	รวมคะแนนทั้งหมด	100

ภาคผนวก ก.

โครงการพัฒนาโครงการคุณธรรม เจริญพระเกียรติ พุทธชนันต์เฉลิมราช

● **นวัตกรรมการเรียนรู้โครงการคุณธรรม ๕ ประเภท ๑ ศูนย์**

- ก. โครงการคุณธรรม เจริญพระเกียรติ
- ข. โครงการสื่อคุณธรรม เจริญพระเกียรติ
- ค. โครงการวิทย-คุณธรรม เจริญพระเกียรติ
- ง. โครงการธุรกิจคุณธรรม เจริญพระเกียรติ
- จ. โครงการการเมืองคุณธรรม เจริญพระเกียรติ
- ฉ. ศูนย์การเรียนรู้โครงการคุณธรรม เจริญพระเกียรติ (โรงเรียนส่งเสริมคุณธรรม)

ส่วนกลาง มีการจัดประกวด/สรรหานวัตกรรมโครงการคุณธรรม ๕ ประเภท เฉพาะ ระดับมัธยมศึกษา เป็นภารกิจหลัก โดยปฏิทินการทำงานของส่วนกลาง จะต่อยอดจากการประกวดในระดับเขตพื้นที่การศึกษา เป็นการประกวดในระดับภูมิภาคและระดับประเทศ เหมือนปีก่อนๆ ที่ผ่านมา

- โครงการสื่อคุณธรรม เจริญพระเกียรติ

มีใช้แค่ผลิตสื่อ แต่มีที่มาของความคิดว่า “ทำไม? ถึงผลิตสื่อคุณธรรมนี้” มีแผนงานการผลิตสื่อ มีกระบวนการนำไปใช้ มีการติดตามประเมินผลว่า สื่อที่ผลิตขึ้นนี้ ทำให้เกิดผลดีอย่างไรต่อผู้รับสื่อ สื่อที่ผลิตขึ้นสามารถช่วยแก้ปัญหาที่ตั้งไว้ได้จริงหรือไม่? จึงจะมีความเป็นโครงการ

- โครงการวิทย-คุณธรรม เจริญพระเกียรติ

เป็นโครงการวิทยาศาสตร์ที่มีใช้แค่ทดลองเสร็จประกวดจบแล้วเลิกทำ ไม่จำเป็นต้องคิดค้นใหม่ก็ได้ แต่เน้นการนำไปใช้จริงเพื่อพัฒนา/แก้ไขปัญหาจริงๆ ในลักษณะงานจิตอาสา-บำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวม ในโรงเรียนหรือชุมชน โดยสร้างจิตสำนึกความเสียสละต่อส่วนร่วมให้แก่เยาวชนได้ดี (บางโครงการสามารถต่อยอดเป็นโครงการธุรกิจคุณธรรม หากทุนมาสนับสนุนกิจกรรมการกุศลได้ด้วย)

- โครงการธุรกิจคุณธรรม เจริญพระเกียรติ (ธุรกิจ 2 ข พอเพียง)

(โครงการธุรกิจเพื่อพัฒนาชีวิตและชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เจริญพระเกียรติ)

ธุรกิจที่ไม่ได้เน้นผลกำไรสูงสุด เน้น “ประโยชน์สุข” สูงสุด ธุรกิจที่มีความเป็นโครงการ สอดคล้องกับหลักการเรียนรู้ “ร่วมกัน ทำดี อย่างมีปัญญา” และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไม่ใช้ธุรกิจบาป ไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข ไม่เป็นธุรกิจที่ขัดกับหลักศีลธรรม

เป็นธุรกิจที่มีแนวคิดดี ๆ ใหม่ๆ ที่ช่วยแก้ปัญหาจริงในโรงเรียนชุมชน ทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น เน้นการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นอย่างประหยัดคุ้มค่าสูงสุด มีผลกำไรอย่างน้อย **10%** นำเข้ากองทุนโครงการคุณธรรม (กองทุนทำดี) ของโรงเรียน ที่เหลือเป็นทุนหมุนเวียนของธุรกิจเพื่อปรับปรุงหรือขยายกิจการ และจัดสรรเป็นเงินออมหรือทุนการศึกษาของคนทำงาน

- โครงการการเมืองคุณธรรม เจริญพระเกียรติ

โครงการเชิงยุทธศาสตร์ที่เปิดโอกาสให้เยาวชนที่มีศักยภาพเป็นผู้นำตัวจริง คิดการใหญ่ (Think Big) ได้ ดี มีคุณธรรมเป็นแบบอย่าง มาร่วมกันคิดออกแบบองค์กร โครงสร้าง การเมืองภาคเยาวชน ด้วยตนเองอย่าง

สร้างสรรค์ไม่จำกัดรูปแบบ เพื่อเป็นเจ้าภาพหลักในการขับเคลื่อน-เกาะติดการทำความดีของเยาวชน การแก้ปัญหาของเยาวชนด้วยเยาวชนเอง ทั้งนี้ เยาวชนที่เข้ามาสู่ตำแหน่งบริหารองค์กรการเมืองนี้ ต้องเป็นแบบอย่างและถูกฝึกฝนอบรมให้มีคุณลักษณะ ๓ ด้านด้วยกัน คือ ๑) รักชาติรักส่วนรวม ด้วยงานอาสาสมัคร ๒) เป็นคนดีมีศีลธรรม ด้วยการปฏิบัติทางศาสนา ๓) มีความรู้ความสามารถ ด้วยการศึกษาทันทีทั้งทางโลกและทางธรรม โดยทั้ง ๓ ด้านนี้ต้องกำหนดให้เป็นข้อปฏิบัติเป็นวิถีชีวิตในแต่ละวัน/สัปดาห์/เดือน ที่วัดประเมินได้ นับเวลาปฏิบัติได้

โครงการการเมืองคุณธรรมนี้ มักจะพัฒนามาจากการยกระดับโครงการคุณธรรมขนาดใหญ่ที่มีคุณภาพโดดเด่น มาเป็นองค์กรขับเคลื่อนให้เกิดโครงการคุณธรรมทุกประเภททั้งระบบโรงเรียน หรือการยกเครื่องคณะกรรมการนักเรียนให้ถูกออกแบบใหม่ (re-engineering) ให้เป็นองค์กรที่เยาวชนรู้สึกเป็นเจ้าของ แล้วบริหารปกครองในด้านการส่งเสริมการทำความดีของเยาวชน การแก้ปัญหาของเยาวชนด้วยตนเอง อย่างเกาะติดและเข้มแข็ง ทั้งภายในโรงเรียนและลงสู่ชุมชน

- ศูนย์การเรียนรู้โครงการคุณธรรม เฉลิมพระเกียรติ

โรงเรียนที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ผ่านโครงการคุณธรรมทั้ง ๕ ประเภท อย่างกว้างขวางในทุกช่วงชั้น ทั้งระบบโรงเรียน มิใช่มีแค่ไม่กี่โครงการเพื่อส่งประกวดเท่านั้น จะเป็นโครงการขนาดเล็กหรือใหญ่ก็ได้แต่ต้องมีจำนวนโครงการ ไม่น้อยกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด ตามสูตร

$$P > \frac{N}{100} \quad \text{โดย } P = \text{จำนวนโครงการ} \quad N = \text{จำนวนนักเรียนทั้งหมด}$$

ทั้งนี้ มิใช่สักแต่มีโครงการเยอะ แล้วจัดเป็นงานนิทรรศการ/เทศกาลครั้งเดียวจบ หรือ สร้างเอกสารหลอกๆ ขึ้นมาแต่ไม่ได้ดำเนินการจริงจัง โครงการทั้งหมด แม้จะเป็นโครงการเล็กก็ตาม ต้องเป็นโครงการที่ดำเนินงานจริงๆอย่างต่อเนื่อง ในช่วงระยะเวลาอย่างน้อย ๑ – ๒ เดือน ทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ให้ผู้เรียนได้จริง โครงการบรรลุเป้าหมายได้ อนึ่ง โรงเรียนควรพัฒนารูปแบบรายงานโครงการคุณธรรม เป็นฉบับง่าย ๓ – ๕ หน้ากระดาษ ก็ได้ ไม่ต้องทำเป็นรูปเล่มสมบูรณ์

การประเมิน ให้กรอกแบบประเมินแสดงจำนวนโครงการและระดับความก้าวหน้าของโครงการทั้งหมดของโรงเรียน พร้อมแนบสรุปย่อโครงการใน ๑ หน้ากระดาษ และสรุปรูปภาพใน ๑ หน้ากระดาษมาประกอบด้วย ส่วนรูปเล่มโครงการฉบับสมบูรณ์ ให้เลือกส่งเฉพาะโครงการคุณธรรมที่มีคุณภาพโดดเด่นสูงสุด ๓ อันดับแรก ของโรงเรียน มาเป็นตัวอย่างสำหรับการพิจารณาในขั้นตอนของการประกวดคัดเลือก เพื่อเข้าสู่การประกวดในระดับประเทศ ต่อไป

ภาพรวมการประกวดโครงงานคุณธรรมระดับภูมิภาค และระดับประเทศ

- การคัดเลือกในระดับโรงเรียนและระดับเขตพื้นที่ เป็นกระบวนการที่ขึ้นอยู่กับโรงเรียนและสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานั้นๆ กคพ.จะเป็นเพียงผู้ประสานผ่านทาง สพฐ. เพื่อให้ตัวแทนโครงงานจาก สพป. สพม. เขตพื้นที่ละ ๑ โครงงานได้มาเข้าร่วมค่ายระดับภูมิภาค ๘ ค่าย ๘ ภูมิภาค
- การรับสมัครในระดับภูมิภาค มี ๒ ช่องทาง (๑) โครงงานที่ผ่านการคัดเลือกของ สพม.และ สพป. แล้วเสนอชื่อไปที่ สพฐ. หรือ (๒) กรณีหากเกิดปัญหาในกระบวนการคัดเลือกในระดับเขตพื้นที่ โครงงานที่มั่นใจว่าได้ดำเนินการ อย่างจริงจังจนเกิดผลสำเร็จแท้จริงแต่ไม่ได้รับคัดเลือกสามารถส่งข้อมูลโครงงานเพื่อสมัครเข้ารับการคัดเลือก โดยตรงมาที่ กคพ. ภายในวันที่ ๓๐ กันยายน ผ่านทางอีเมล moralproject@gmail.com และ

www.facebook.com/moralprojectpage

- การคัดเลือกในระดับภูมิภาค จะอยู่ในรูปแบบการจัดค่ายพัฒนาโครงงานคุณธรรมเฉลิมพระเกียรติ ๘ ค่าย ๘ ภูมิภาค ตามตารางด้านล่างนี้ โดยเป็นการบูรณาการหลอมรวมรูปแบบค่าย นิทรรศการโครงงาน การแลกเปลี่ยน เรียนรู้ และการประกวดคัดเลือกโครงงานเข้าไว้ด้วยกันในค่ายเดียว โดยจะจัดขึ้นในช่วงเดือนตุลาคมและพฤศจิกายน
- การเยี่ยมประเมินโครงงานในพื้นที่จริง จะอยู่ในช่วงเดือน ธันวาคม- มกราคม
- การประกวดระดับประเทศ จะอยู่ในช่วงเดือนมกราคม-มีนาคม

ตารางแสดงการแบ่งกลุ่มพื้นที่ ค่ายพัฒนาโครงงานคุณธรรมระดับภูมิภาค ๘ ค่าย ๘ ภูมิภาค

กลุ่มที่	ภูมิภาค	(เลข สพม.) จังหวัด (จำนวน สพป.)	จน.จว.	สพป.	สพม.
1	เหนือตอนบน	34เชียงใหม่(๖)-แม่ฮ่องสอน(๒), 35ลำปาง(๓)-ลำพูน(๒), 36เชียงราย(๔)-พะเยา(๒), 37แพร่(๒)-น่าน(๒),	8	23	4
2	เหนือตอนล่าง	38สุโขทัย(๒)-ตาก(๒), 39พิษณุโลก(๓)-อุตรดิตถ์(๒), 40เพชรบูรณ์ (๓), 41กำแพงเพชร(๒)-พิจิตร(๒), 42นครสวรรค์(๓)-อุทัยธานี(๒)	10	21	5
3	อีสานบน	19เลย(๓)-หนองบัวลำภู(๒), 20อุดรธานี(๔), 21หนองคาย(๓), 22นครพนม(๒)-มุกดาหาร(๑), 23สกลนคร(๓), 25ขอนแก่น(๕)	8	23	6
4	อีสานล่าง	24กาฬสินธุ์(๓), 26มหาสารคาม(๓), 27ร้อยเอ็ด(๓), 28ศรีสะเกษ (๔)-ยโสธร(๒), 29อุบลราชธานี(๕)-อำนาจเจริญ(๑), 33สุรินทร์(๓)	8	24	6
5	ประตูลีसान	4สระบุรี(๒)-ปทุมธานี(๒), 7ปราชินบุรี(๒)-นครนายก-สระแก้ว(๒), 30ชัยภูมิ(๓), 31นครราชสีมา(๗), 32บุรีรัมย์(๔)	8	23	5
6	กลาง- ตะวันออก	1,2กรุงเทพฯ(๓), 3นนทบุรี(๒)-อยุธยา(๒), 5สิงห์บุรี-ลพบุรี(๒)- ชัยนาท-อ่างทอง, 6ฉะเชิงเทรา(๒)-สมุทรปราการ(๒), 17จันทบุรี(๒)-ตราด(๑), 18ชลบุรี(๓)-ระยอง(๒)	12	23	7
7	ตะวันตก- ใต้ตอนบน	8ราชบุรี(๒)-กาญจนบุรี(๔), 9สุพรรณบุรี(๓)-นครปฐม(๒), 10เพชรบุรี(๒)-ประจวบคีรีขันธ์(๒)- สมุทรสงคราม-สมุทรสาคร, 11สุราษฎร์ธานี(๓)-ชุมพร(๒)	11	22	4
8	ใต้ตอนล่าง	12นครศรีธรรมราช(๔)-พัทลุง(๒), 13ตรัง(๒)-กระบี่, 14พังงา-ภูเก็ต- ระนอง, 15ปัตตานี(๓)-ยะลา(๓)-นราธิวาส(๓), 16สงขลา(๓)-สตูล	11	25	5
	รวมจำนวน		76	185	42

ใบสมัคร

เข้าร่วมค่ายระดับภูมิภาค ปีการศึกษา ๒๕๕๗

โครงการคุณธรรมเฉลิมพระเกียรติ พุทธชยันตีเฉลิมราช

www.moralproject.net

“ลดเลิกพฤติกรรมเสี่ยง สร้างครอบครัวอบอุ่น หนุนชุมชนเข้มแข็ง”

๑. ชื่อโครงการ _____
ชื่อกลุ่ม _____ โรงเรียน _____
ที่ตั้ง _____
สังกัด สพป./สพม. _____
โทรศัพท์ _____ โทรสาร _____ e-mail: _____
๒. ผู้บริหารที่ปรึกษา ชื่อ-นามสกุล _____ ตำแหน่ง _____
โทรศัพท์ _____ มือถือ _____ e-mail: _____
ครูที่ปรึกษา ชื่อ-นามสกุล _____ ตำแหน่ง _____
โทรศัพท์ _____ มือถือ _____ e-mail: _____
พระสงฆ์ที่ปรึกษา ชื่อ-ฉายา _____ วัด _____
โทรศัพท์ _____ มือถือ _____ e-mail: _____
๓. เยาวชนผู้รับผิดชอบโครงการ (มีจำนวน ๘-๑๐ คน)
(๑) ด.ช./ด.ญ./นาย/นางสาว _____ ม. _____ ตำแหน่ง _____
โทรศัพท์ _____ facebook.com/ _____ e-mail: _____
(๒) ด.ช./ด.ญ./นาย/นางสาว _____ ม. _____ ตำแหน่ง _____
โทรศัพท์ _____ facebook.com/ _____ e-mail: _____
(๓) ด.ช./ด.ญ./นาย/นางสาว _____ ม. _____ ตำแหน่ง _____
โทรศัพท์ _____ facebook.com/ _____ e-mail: _____
(๔) ด.ช./ด.ญ./นาย/นางสาว _____ ม. _____ ตำแหน่ง _____
(๕) ด.ช./ด.ญ./นาย/นางสาว _____ ม. _____ ตำแหน่ง _____
(๖) ด.ช./ด.ญ./นาย/นางสาว _____ ม. _____ ตำแหน่ง _____
(๗) ด.ช./ด.ญ./นาย/นางสาว _____ ม. _____ ตำแหน่ง _____
(๘) ด.ช./ด.ญ./นาย/นางสาว _____ ม. _____ ตำแหน่ง _____
(๙) ด.ช./ด.ญ./นาย/นางสาว _____ ม. _____ ตำแหน่ง _____
(๑๐) ด.ช./ด.ญ./นาย/นางสาว _____ ม. _____ ตำแหน่ง _____

โปรดกาเครื่องหมาย * หน้ารายชื่อเยาวชนที่เป็นตัวแทนมาเข้าร่วมค่ายระดับภูมิภาค จำนวน ๓ คน

ข้าพเจ้าในนามของผู้รับผิดชอบโครงการ ขอสมัครเข้าร่วมค่ายพัฒนาโครงการคุณธรรมระดับภูมิภาค

ลายมือชื่อเยาวชนผู้รับผิดชอบโครงการ

ลายมือชื่อผู้รับรอง

(.....)

ประธานโครงการ

...../...../.....

(.....)

ครูที่ปรึกษา

...../...../.....

หมายเหตุ ส่งใบสมัครนี้ สรุปรายชื่อโครงการ ใน ๑ หน้ากระดาษ และสรุปภาพโครงการ ใน ๑ หน้ากระดาษ มาที่อีเมล
moralproject@gmail.com ภายในวันที่ 30 กันยายน 2557 (สอบถามเพิ่มเติมได้ที่ นายชนวิท 080 615 5030)

ภาคผนวก ข.

๑. รายงานโครงการ จัดพิมพ์ให้มีจำนวนหน้า ๒๐-๕๐ หน้ากระดาษขนาด A4 ไม่รวมปก โดยแสดงเนื้อหา บทและหัวข้อต่างๆ ตามที่กำหนด ดังนี้ (ดูตัวอย่างโครงการระดับประเทศ ที่ www.moralproject.net)

(๑) ปกหน้า

(๑.๑) ปกนอก (แสดงชื่อโครงการเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ, ชื่อกลุ่มเยาวชนผู้รับผิดชอบโครงการ, ชื่อสถานศึกษา, ชื่อสังกัด โดยระบุสพท., และพิมพ์ระบุว่า รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการประกวดโครงการคุณธรรมเฉลิมพระเกียรติ ประจำปีการศึกษา..... ระดับมัธยมศึกษา ที่จัดโดย กลุ่มกัลยาณมิตรเพื่อการเสริมสร้างเครือข่ายวิถีพุทธ (กคพ.))

(๑.๒) ปกใน (แสดงชื่อโครงการเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ, รายชื่อสมาชิกกลุ่มเยาวชนผู้รับผิดชอบโครงการโดยระบุ ชื่อ-นามสกุล ตำแหน่ง ชั้นเรียน, ชื่อ-ฉายา-นามสกุลพระสงฆ์ที่ปรึกษาโดยระบุวัดและที่ตั้งของวัด หมายเลขโทรศัพท์/E-mail, ชื่อผู้บริหารและครูที่ปรึกษาโดยระบุ ตำแหน่ง หมายเลขโทรศัพท์/E-mail, ชื่อสถานศึกษา ที่ตั้ง หมายเลขโทรศัพท์/โทรสาร/E-mail/เว็บไซต์(ถ้ามี))

(๒) กิตติกรรมประกาศ (แสดงการขอบคุณบุคคล คณะ องค์กรต่างๆ ที่สนับสนุนการทำโครงการ เป็นต้น)

(๓) บทคัดย่อ (สรุปย่อเนื้อหาและประเด็นสำคัญของโครงการเป็นความเรียงใน ๑ หน้ากระดาษ)

(๔) ผังมโนทัศน์ (สรุปภาพรวมของโครงการทั้งหมดเป็นผังมโนทัศน์ ใน ๑ หน้ากระดาษ)

(๕) บทที่ ๑ บทนำ

๑.๑ ที่มาและความสำคัญ (อธิบายความเป็นมา แรงบันดาลใจ หรือเหตุผล ที่ทำให้เกิดทำโครงการขึ้น)

๑.๒ วัตถุประสงค์ (แสดงจุดมุ่งหมายของการทำโครงการ เป็นรายชื่อ ไม่ควรเกิน ๕ ข้อ)

๑.๓ ขอบเขตการศึกษาเรียนรู้ (ระบุ กลุ่มเป้าหมาย กำหนดระยะเวลาและสถานที่ ในการดำเนินการโครงการ)

(๖) บทที่ ๒ การดำเนินการโครงการ

๒.๑ วิธีการดำเนินงาน (อธิบายวิธีการดำเนินงาน, แสดงแผนผังขั้นตอนการดำเนินงาน, แสดงปฏิทินหรือกำหนดการดำเนินงาน และ/หรือ มีรูปภาพประกอบ)

๒.๒ งบประมาณ (แสดงรายการค่าใช้จ่ายโดยแยกเป็นรายหมวดและยอดรวม)

๒.๓ แหล่งที่มาของงบประมาณ (กรณีที่มีการระดมทุนหรือหางบประมาณเพิ่มเติมขึ้นเอง ให้อธิบายถึงวิธีการระดมทุนหรือการเข้าถึงแหล่งงบประมาณนั้นโดยย่อด้วย)

๒.๔ อุปสรรคความผิดพลาดและการแก้ปัญหา (อธิบายถึงอุปสรรคปัญหาหรือข้อขัดข้องต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินการโครงการ และการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า แล้วสรุปเป็นบทเรียนที่ได้จากการเผชิญปัญหานั้นๆ)

(๗) บทที่ ๓ ผลการดำเนินงาน

(แสดงผลการดำเนินงานโดยการอธิบายพร้อม รูปภาพ และ/หรือ มีสถิติ ตาราง หรือแผนภูมิ ประกอบ)

(๘) บทที่ ๔ การศึกษาวิเคราะห์

๔.๑ ปัญหาและสาเหตุ (ประมวลข้อมูลสภาพปัญหา แล้ววิเคราะห์สืบสาวหาสาเหตุของปัญหา)

๔.๒ เป้าหมายและทางแก้ (วิเคราะห์เชื่อมโยงเป้าหมายของโครงการกับวิธีการดำเนินงาน ว่าเป็นหนทางไปสู่เป้าหมายที่วางไว้อย่างไร อย่างเป็นเหตุเป็นผล)

๔.๓ หลักการและหลักธรรมที่นำมาใช้ (แสดงหลักธรรมและแนวพระราชดำริ หรือหลักวิชาการต่างๆ ที่นำมาใช้ พร้อมอธิบายความหมายโดยย่อ แล้วอธิบายเชื่อมโยงกับโครงการ อย่างสอดคล้องเป็นเหตุเป็นผล)

๔.๔ ประเมินผลการดำเนินงาน (แสดงหรืออธิบายเหตุผลว่า ผลการดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการหรือไม่ เพียงใด เพราะเหตุใด และ/หรือแสดงสถิติประกอบ(ถ้ามี))

๔.๕ การประเมินตนเอง (สมาชิกกลุ่มเยาวชนผู้รับผิดชอบโครงการทุกคน แสดงความคิดเห็นและความรู้สึกต่อการพัฒนาตนเอง หรือความประทับใจต่อสิ่งที่ได้เรียนรู้ระหว่างการดำเนินการโครงการ)

- ๔.๖ การประเมินและวิจารณ์โดยผู้อื่น (แสดงความคิดเห็นเชิงวิเคราะห์ คำวิจารณ์ และข้อเสนอแนะ ของผู้บริหารสถานศึกษา อาจารย์และพระสงฆ์ที่ปรึกษาโครงการ ๓ ท่าน และ/หรือ บุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องอีกไม่เกิน ๕ คน เช่น ผู้ปกครอง, เพื่อนนักเรียนคนอื่นที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่ม, คนในชุมชน)
- (๙) บทที่ ๕ บทสรุปและข้อเสนอแนะ
- ๕.๑ สรุปผลการดำเนินการโครงการ (อธิบายสรุปภาพรวมของโครงการทั้งหมดเชื่อมโยงสู่กระบวนการเรียนรู้และพัฒนาคุณธรรมตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการคุณธรรม)
- ๕.๒ แผนการดำเนินงานในอนาคตและข้อเสนอแนะ (แผนการดำเนินงานในภาคการศึกษาต่อไป)
- (๑๐) เอกสารอ้างอิง (ถ้ามี)
- (๑๑) ภาคผนวก (ถ้ามี)

๒. สรุปย่อโครงการ ใน ๑ หน้ากระดาษ และสรุปรูปภาพโครงการ ใน ๑ หน้ากระดาษ

สรุปย่อโครงการทั้งหมดและรูปภาพประกอบลงใน ๒ หน้ากระดาษขนาด A4 ตามตัวอย่างในหน้าที่ ๒๒

๓. แผ่นพับ (Brochure) สรุปโครงการ

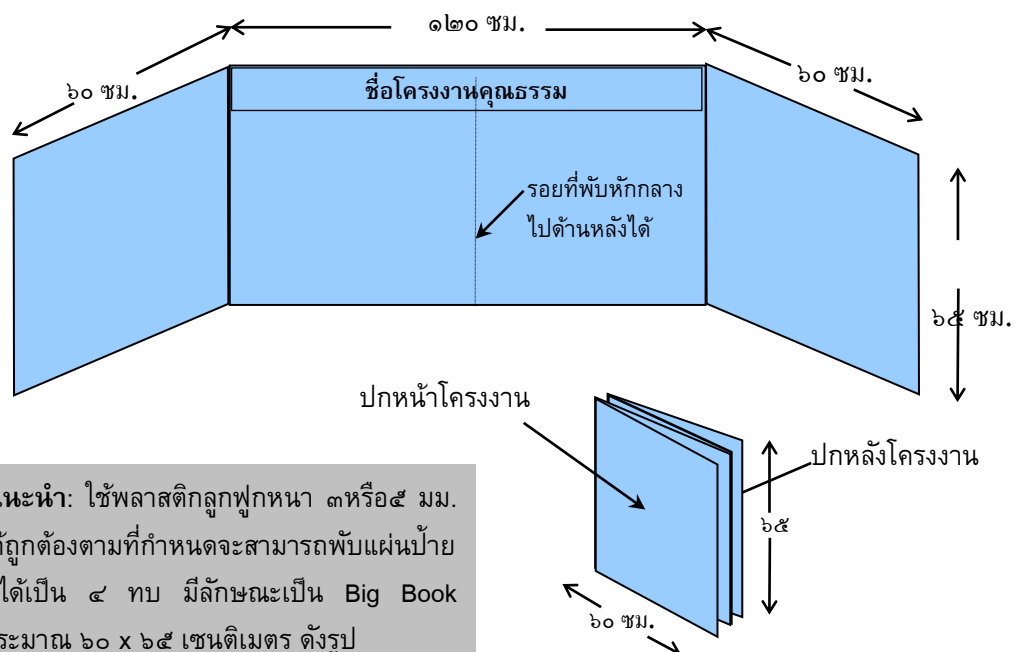
สรุปโครงการทั้งหมดลงใน ๑ แผ่นกระดาษขนาด A4 ที่พับ ๓ ส่วน ที่พิมพ์ทั้งด้านหน้าและด้านหลัง โดยออกแบบและพิจารณาเลือกเนื้อหา รูปภาพ ตารางหรือแผนภูมิประกอบ ให้สวยงามสำหรับเผยแพร่

๔. สื่อ Presentation ทางคอมพิวเตอร์หรือ VCD นำเสนอโครงการ

เล่าเรื่องแสดงภาพรวมและเจาะประเด็นสำคัญของโครงการลงในสื่อ Presentation ทางคอมพิวเตอร์ในระยะเวลาไม่เกิน ๗ นาที โดยสามารถจัดทำเป็นภาพเคลื่อนไหววีดิทัศน์ (VCD) หรือ เป็นแผนภาพการนำเสนอ ด้วยโปรแกรมจำพวก presentation เช่น Powerpoint ก็ได้

๕. แผ่นป้าย (Board) นิทรรศการโครงการ

แสดงภาพรวมและสรุปสาระสำคัญของโครงการทั้งหมด ได้แก่ ชื่อโครงการ สถานศึกษา รายชื่อที่ปรึกษาและกลุ่มเยาวชนผู้รับผิดชอบโครงการ บทคัดย่อ ผังมโนทัศน์ วิธีการดำเนินงาน ผลการดำเนินงาน ข้อมูลสถิติ การประเมินผลสรุปผล เป็นต้น โดยมุ่งเน้นการจัดแสดงเป็น แผ่นผัง แผนภูมิ รูปภาพ ตาราง สัญลักษณ์ ฯลฯ ที่ทำให้ผู้ชมเข้าใจได้โดยไว โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์และเทคนิคทางศิลปะมาช่วยนำเสนอให้เกิดการสื่อความได้ง่าย ชัดเจน และน่าสนใจ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

วัสดุที่แนะนำ: ใช้พลาสติกลูกฟูกหนา ๓หรือ๕ มม. ถ้าทำได้ถูกต้องตามที่กำหนดจะสามารถพับแผ่นป้ายสลับกันได้เป็น ๔ ทบ มีลักษณะเป็น Big Book ขนาดประมาณ ๖๐ x ๖๕ เซนติเมตร ดังรูป

โครงการคุณธรรมเฉลิมพระเกียรติ ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๔ ระดับมัธยมศึกษา โครงการ “ลด ละ เลิก บุหรี่ – เมรัย สานสายใยเทิดไท้องค์ราชันย์ ” (Stop Drinking and Smoking, Make Homesweet and Unanimity to Pay His Majesty’ s Loyalty) โดยเยาวชนกลุ่ม “ดวงตาเห็นธรรม” โรงเรียนเวียงมอกวิทยา ตำบลเวียงมอก อำเภอด่าน จังหวัดลำปาง สพท. ลำปาง เขต ๒	
หลักธรรมสำคัญ : ศีล ๕ , อปายมุข ๖ , ไตรสิกขา พระราชดำริ / พระราชดำรัส : บวร (บ้าน วัด โรงเรียน) และ เศรษฐกิจพอเพียง (การสร้างภูมิคุ้มกัน)	
ประเด็นปัญหาหลัก : นักเรียนดื่มเหล้า-สูบบุหรี่ อันเนื่องจากนักเรียนคบเพื่อนกลุ่มเสี่ยง หลงผิด และมีพฤติกรรมลอกเลียนแบบ ผู้ปกครองไม่มีเวลาดูแลลูก ตามใจลูกและเป็นแบบอย่างที่ไม่ดี สภาพชุมชนดื่ม-สูบไม่เลือกที่ ไม่ตระหนักถึงปัญหาและผลกระทบและไม่มีภูมิคุ้มกัน อีกทั้งชุมชนมีพื้นที่เสี่ยง (มีร้านค้าขายเหล้า-บุหรี่ จำนวน ๑ ร้าน) และนักเรียนห่างเหินธรรมะ ที่ใช้ในการขัดเกลาจิตใจ กลุ่มเป้าหมาย : นักเรียนโรงเรียนเวียงมอกวิทยาและนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยง (จำนวน ๒๒ คน) กิจกรรมเด่น : คณะกรรมการโครงการฯ ได้สานต่อกิจกรรมในภาคเรียนที่ ๑ ประกอบด้วย กิจกรรม “แกนนำผู้ก่อการดี กัลยาณมิตร (D⁺)” กิจกรรม “กระบอกเสียงแห่งธรรม” กิจกรรม “บริสุทธิ์ใจ คั่นได้ทั่วตัว” กิจกรรม “รู้แจ้งเห็นธรรม” (อบรมธรรมะ-วิปัสสนา) และจัดกิจกรรมเพิ่มเติมภาคเรียนที่ ๒ ประกอบด้วย (๑) กิจกรรม “สายลับสีขาว ” (๒) กิจกรรม “ปลูกจิตสำนึกลด ละ เลิก เหล้า – บุหรี่” (๓) กิจกรรม “นำสื่อความดี สู่ชุมชน” และ (๔) กิจกรรม “สานสายใยครู สู่ชาวบ้าน” กิจกรรมเหล่านี้เป็นกิจกรรมที่มุ่งการติดตามพฤติกรรม แก้ไขปัญหา และปลูกจิตสำนึกการลด ละ เลิก บุหรี่-เหล้าของนักเรียนและนักเรียนกลุ่มเสี่ยงอย่างเป็นปัจจุบันและใกล้ชิดจากสายลับสีขาวและแกนนำผู้ก่อการดี กัลยาณมิตร อีกทั้งได้โดยอาศัยการมีส่วนร่วมจากครูประจำชั้น ผู้ปกครอง และทุกฝ่ายในชุมชน ผลที่เกิดขึ้น : นักเรียนมีค่านิยมในการลด ละ เลิก บุหรี่-เมรัยจากการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย ตามแนวพระราชดำริบวร และหลักพุทธวิธี และสรุปผลสัมฤทธิ์ในภาคเรียนที่ ๒ พบว่า นักเรียนกลุ่มเสี่ยง ๒๒ คน มีพฤติกรรมปลอดจากเหล้า-บุหรี่ยรวม ๑๘ คน ร้อยละ ๘๑.๘๑ (เพิ่มขึ้นจากภาคเรียนที่ ๑ ร้อยละ ๕.๐๘) และมีพฤติกรรมไม่ปลอดจากเหล้า-บุหรี่ยรวม ๔ คน ร้อยละ ๑๘.๑๘ (ภาคเรียนที่ ๑ จำนวน ๓ คน ร้อยละ ๒๗.๒๗) ค่าเฉลี่ยลดลงจากเดิมร้อยละ ๕.๐๘)	
กลุ่มเยาวชนผู้รับผิดชอบโครงการ : ๑. นายธีรพล ชายเมือง ๒. นายสุทธิพงษ์ ดีบจ่อ ๓. นางสาวขวัญฤดี ชุ่มชุมภู ๔. นางสาวเบญจมาศ สมมะโน ๕. นางสาวบุษยรัตน์ สิงห์คำโล ๖. นางสาววิลาวรรณ ศรีงาม ๗. นางสาวนุภา ลาวเชียง ๘. นางสาวอรพรรณ สีเมือง ม.๖ ม.๖ ม.๖ ม.๖ ม.๖ ม.๖ ม.๖ ม.๖ ประธาน รองประธาน รองประธาน เลขานุการ เหรัญญิก ประชาสัมพันธ์ สวัสดิการ สวัสดิการ	พระสงฆ์ที่ปรึกษา : พระครูวิสุทธิพิพัฒน์กิจ เจ้าอาวาสวัดห้วยริน ผู้บริหารที่ปรึกษา : นายมานพ แสนทวี ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูที่ปรึกษา : นายสานติกรศรี วงศ์เขียว กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จำนวนครู ๒๔ คน จำนวนนักเรียน ๔๑๕ คน แยกเป็น ช่วงชั้นที่ ๓ รวม ๓๕๓ คน ช่วงชั้นที่ ๔ รวม ๑๒๔ คน ติดต่อ ครูสานติกรศรี โทร. ๐๘๑ ๒๘๘ ๗๒๘๓ fb โครงการ: facebook.com/moralprojectpage007
สนับสนุนโดย - กลุ่มกัลยาณมิตรเพื่อการเสริมสร้างเครือข่ายวิถีพุทธ (กคพ.) - ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม (ศูนย์คุณธรรม) - สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) (โครงการ โรงเรียนวิถีพุทธ)	

(ตัวอย่าง) **ผังสรุปมโนทัศน์โครงงานคุณธรรม** แบบตารางวิเคราะห์คำถาม ๕ ข้อ (ปัญหา-สาเหตุ-เป้าหมาย-ทางแก้-ผลกระทบ/พระราชดำริ)

ชื่อโครงงาน: “ลูกแกะเทวดา ล้อมหมาป่าให้สันทัด” พิชิตปัญหาบุรีสุรา พัฒนาชุมชนเข้มแข็ง กลุ่ม: ลูกแกะชั้นเทพ โรงเรียน: ไตรสิกขาวิทยา	
(๑) ปัญหา - นักเรียนกลุ่มเสี่ยง จำนวน ๓๐ คน มีพฤติกรรมดื่มเหล้า สูบบุหรี่ - เพื่อนนักเรียนมีแนวโน้มลอกเลียนแบบพฤติกรรมเพื่อนกลุ่มเสี่ยงในทางไม่ดีเพิ่มขึ้น	(๓) เป้าหมาย - นักเรียนกลุ่มเสี่ยง ทั้งหมด ๓๐ คน ลด ละ เลิก พฤติกรรมเสี่ยงลงได้ โดยอย่างน้อย ๒๕ คน เลิกดื่มเหล้าสูบบุหรี่ลงได้เด็ดขาด ภายในภาคการศึกษาที่ ๑ - นักเรียนทั้งโรงเรียน ๑,๒๐๐ คน เป็นกัลยาณมิตรต่อกัน ช่วยกันเฝ้าระวังพฤติกรรมเสี่ยงปฏิเสธการดื่มเหล้า สูบบุหรี่ได้ - นร.กลุ่มเสี่ยง ๓๐ คน+แกนนำกัลยาณมิตร ๓๐ คน ร่วมกันทำงานจิตอาสาต่อส่วนรวม - นักเรียนในโรงเรียนมีพฤติกรรมใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
(๒) สาเหตุ <u>ปัจจัยภายใน</u> นร.มีความหลงผิด, ค่านิยมผิดตามเพื่อน, อยากรู้ อยากลอง นร.ขาดความรู้ ขาดความตระหนัก ในพิษภัยของบุรี สุรา ยาเสพติด นร.ไม่เคารพยำเกรงในกฎระเบียบของโรงเรียน นร.ขาดธรรมะเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวในจิตใจ ไม่ค่อยเข้าวัด-ปฏิบัติธรรม <u>ปัจจัยภายนอก</u> อิทธิพลเพื่อนกลุ่มเสี่ยง ชักชวน และสร้างค่านิยมผิดๆ ครอบครัวไม่ค่อยดูแล เอาใจใส่ ขาดความเข้าใจในวัยรุ่น ผู้ปกครอง/คนในชุมชน เป็นแบบอย่างไม่ดี ดื่มเหล้า สูบบุหรี่ ให้พบเห็นได้ในที่สาธารณะ ชุมชนมีพื้นที่เสี่ยง เช่น ร้านขายเหล้าบุรี ถึง ๑๐ ร้าน อยู่ใกล้โรงเรียนถึง ๕ ร้าน โรงเรียน วัด ชุมชน ไม่มีพื้นที่หรือให้ออกสั้วรุ่นใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ หรือมีไม่พอ	(๔) ทางแก้ - จัดอบรมให้ความรู้สร้างความตระหนักในโทษภัยของบุรี สุรา ยาเสพติด - จัดรายการ “จะเป็นคนดี ฉันทัญญา” ทางเสียงตามสายของโรงเรียน - ตั้งกลุ่ม “เพื่อนแท้” ดูแลเพื่อนกลุ่มเสี่ยงเป็นรายบุคคลด้วยพลังบวก จนกว่าจะเลิก - จัดตั้งเครือข่ายเฝ้าระวัง “สายลับสีขาว” รายงานพฤติกรรมเสี่ยงทั้งในและนอก ร.ร. - จัดตั้งกลุ่มนักเรียนอาสาสมัครตรวจกัน ทุกวันตอนเช้า “บริสุทธิ์ใจกันได้ทั่วตัว” - เพื่อนแท้ ไปเยี่ยมบ้าน กลุ่มเสี่ยง เป็นประจำสัปดาห์ละ ๒ – ๓ ครั้ง - นักเรียนกลุ่มเสี่ยง ๓๐ คน นักเรียนแกนนำ “เพื่อนแท้” ๓๐ คน ร่วมกันทำงานจิตอาสาบำเพ็ญประโยชน์ในโรงเรียนทุกเช้า ที่โรงพยาบาลทุกวันเสาร์ และที่วัดทุกวันอาทิตย์ - ประชุมร่วม ครู ผู้ปกครอง นร. กับหน่วยงานในชุมชน ดำรวจ สาธารณสุข ผู้ใหญ่บ้านกำนัน ให้รับทราบและตระหนักชัดในปัญหา ให้ช่วยกันแก้ปัญหาและเฝ้าระวัง - จัดกิจกรรม “ครอบครัวสามัคคี เล่นกีฬา พาเข้าวัด ปฏิบัติธรรม” ทุกส. - อา.ต้นเดือน
(๕) ผลกระทบที่ขาด/บกพร่อง ที่ควรปลูกฝัง: ศีลข้อที่ ๕, หลีกเว้น “อบายมุข”, สังคหวัตถุ ๔ (ทาน, ปิยวาจา, อตถจริยา, สมานัตตตา), ไตรสิกขา (ศีล, สมาธิ, ปัญญา) พระราชดำริ/พระราชดำรัส ที่อัญเชิญมาใช้: บวร (บ้าน-วัด-โรงเรียน/ราชการ), ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (พอประมาณ, มีเหตุผล, มีภูมิคุ้มกัน)	

ภาคผนวก ค.

ปฏิทินงานโครงการพัฒนาโครงการคุณธรรมเฉลิมพระเกียรติ พุทธชยันตีเฉลิมราช

ปีการศึกษา ๒๕๕๗

ที่	ตารางสรุปการดำเนินงาน	ปี ๒๕๕๗										ปี ๒๕๕๘	
		เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.
๑	ประชาสัมพันธ์												
๒	สพป./สพม.รับสมัครเยาวชนเข้าอบรมทำโครงการ												
๓	สพป./สพม.จัดประชุม/ค่ายอบรมการทำโครงการ												
๔	กลุ่มเยาวชนส่ง ร่างโครงการและใบสมัครเข้าร่วมโครงการมาที่ สพป./สพม. ที่ต้นสังกัด												
๕	สพป./สพม.ส่งข้อมูลจำนวนโครงการมาที่ สนค. สพฐ.												
๖	กลุ่มเยาวชนผู้รับผิดชอบ ดำเนินการโครงการระยะที่ ๑												
๗	สพป./สพม.ช่วยสนับสนุนติดตามประเมินผล												
๘	สพป./สพม.คัดเลือกโครงการระดับเขตพื้นที่การศึกษาจำนวน ๑ โครงการมาเข้าค่ายระดับภูมิภาค												
๙	กคพ.ร่วมกับ สพป. ๘ แห่ง จัดค่ายพัฒนาโครงการคุณธรรมเฉลิมพระเกียรติ ๘ ค่าย ๘ ภูมิภาค												
๑๐	กลุ่มเยาวชนผู้รับผิดชอบดำเนินการโครงการระยะที่ ๒												
๑๑	กคพ.ตรวจเยี่ยม โครงการที่เข้ารอบในพื้นที่จริง												
๑๒	กลุ่มเยาวชนผู้รับผิดชอบฯ ประมวลสรุปผลการดำเนินงานทั้ง ๒ ระยะ และจัดทำเอกสารและสื่อนำเสนอโครงการฉบับสมบูรณ์												
๑๓	๓๒ โครงการที่เข้ารอบมีตัวแทน(นร.๓ครู๑) มาเข้า (๑) ค่ายพัฒนาโครงการคุณธรรมเฉลิมพระเกียรติระดับประเทศ (๒) การประกวดโครงการรอบชิงชนะเลิศ ระดับประเทศ (๓) พิธีมอบรางวัลเกียรติยศ และ (๔) นิทรรศการโครงการคุณธรรมเฉลิมพระเกียรติ ระดับประเทศ												

คณะที่ปรึกษา โครงการประกวดโครงงานคุณธรรมเฉลิมพระเกียรติ

๑. พระธรรมโกศาจารย์	อธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒. พระอาจารย์ชยสาโรภิกขุ	อดีตเจ้าอาวาสวัดป่านานาชาติ
๓. พระอาจารย์ดุษฎี เมธีวัชร	พระวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ สำนักปฏิบัติธรรมทุ่งไผ่ จังหวัดชุมพร
๔. พระมหาวิชาญ สุวิชาโน	หัวหน้าพระวิทยากร มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วัดยานนาวา
๕. นายไพฑูริย์ วัฒนศิริธรรม	อดีตรองนายกรัฐมนตรีและ รมว.กระทรวงการพัฒนาสังคมฯ
๖. คุณหญิงพวงรัตน์ วิเวกานนท์	นายกสมาคมผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาแห่งประเทศไทย
๗. ศาสตราจารย์กิตติคุณ สมณ อมรวิวัฒน์	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา และที่ปรึกษาธรรมอาสาสมัครฝ่ายวิชาการ
๘. ดร.มนูญ มุกข์ประดิษฐ์	รองเลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา
๙. คุณหญิงกษมา วรวรรณ ณ อยุธยา	อดีตนายกรัฐมนตรีและกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

คณะกรรมการกลาง โครงการประกวดโครงงานคุณธรรมเฉลิมพระเกียรติ

๑. พระมหาพงศ์นรินทร์ ฐิตวิโส	ประธาน กคพ. และประธานโครงการฯ วัดสุทัศนเทพวราราม
๒. พระครูสังฆรักษ์ปรีชา ฐิตญาโณ	พระธรรมวิทยากรอาสาสมัคร มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓. พระครูใบฎีกาปิยะพงศ์ ปิยสีโล	พระธรรมวิทยากรอาสาสมัคร มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๔. พระมหาสรพงษ์ ทรัพย์บุญ	พระธรรมวิทยากรอาสาสมัคร วัดแจ้งร้อน กรุงเทพฯ
๕. พระครูธรรมกุต(สรยุทธ์ ชยบุญ) เจ้าอาวาสวัดพระบรมธาตุตอดอยผาส้ม จังหวัดเชียงใหม่	
๖. พระสังคม ธนบุญ	วัดพระบรมธาตุตอดอยผาส้ม จังหวัดเชียงใหม่
๗. พระวินัย สิริวิฑูโน	วัดระฆังโฆสิตาราม กรุงเทพฯ
๘. รศ.ประภาภัทร นิยม	ผู้อำนวยการโรงเรียนรุ่งอรุณและสถาบันอาศรมศิลป์ เพรียญ กคพ.
๙. นางสาววิไลวรรณ ถักไทย	ผู้แทนศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม
๑๐. นางบุบผาสวัสดิ์ รัชชตาตะนันท์	ผู้บริหารโรงเรียนทอสี และเครือข่าย ๓ ประสาน ร.ร.วิถียุทธ
๑๑. นางสาวอนินทิดา ไปะกะฤกษ์	ผู้บริหารโรงเรียนสยามสามไตรและเครือข่าย ๓ ประสาน ร.ร.วิถียุทธ
๑๒. ดร.ไพรัช สุ่มแสนสุข	อาจารย์วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
๑๓. นายพิสุทธิ เกียรียงบุรพา	ศิลปินธรรมะบันเทิง กลุ่มเรียนเชิญผู้มีจิตศรัทธา
๑๔. นายฉัตรชัย เชื้อรามัญ	ขบวนการตาสับประรด
๑๕. นางอภิดา มะหะมาน	ธรรมอาสาสมัคร ผู้ประสานงาน โครงงานคุณธรรมแก้ปัญหาเหล่าบุรี
๑๖. ดร.บรรเจอดพร สุ่มแสนสุข	สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา สพฐ. เลขาธิการ กคพ.
๑๗. นางโชติกา นิตยพันธ์	ผู้ประสานงานมูลนิธิโรงเรียนรุ่งอรุณ ผู้ช่วยเลขาธิการ กคพ.
๑๘. นายชนวิท ธัมมอาสา	ผู้ประสานงานโครงการฯ

กลุ่มกลยุธยมิตรเพื่อเสริมสร้างเครือข่ายวิถียุทธ (กคพ.)

ศูนย์ประสานงานการประกวดโครงงานคุณธรรมเฉลิมพระเกียรติ	เขตบางขุนเทียน กรุงเทพฯ ๑๐๑๕๐
โครงการโรงเรียนวิถียุทธ (ดร.บรรเจอดพร)	โทร. ๐๒-๘๔๐-๒๕๐๑-๔, ๐๘๓ ๐๖๘ ๒๗๑๒
สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา สพฐ.	โทรสาร. ๐๒-๘๗๐-๗๕๑๔
กระทรวงศึกษาธิการ กทม. ๑๐๓๐๐	
โทร. ๐๒-๒๕๐-๕๕๖๐ โทรสาร ๐๒-๒๕๑-๕๒๑๖	

อีเมล moralproject@gmail.com

ศูนย์ประสานงานด้านการเงินและบัญชี

มูลนิธิโรงเรียนรุ่งอรุณ (คุณโชติกา)

๙/๙ หมู่ ๕ ซอย ๓๓ ถ.พระราม ๒ แขวงท่าข้าม

Website โครงการประกวดโครงการงานคุณธรรมเฉลิมพระเกียรติ: <http://www.moralproject.net>
<http://www.facebook.com/moralprojectpage>